ROK XXXVII. NUMER 5.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 25 maja 1933 r.

TREŚĆ:

1.

Zakończenie roku szkolnego.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 26 kwietnia 1933 r. Nr. I. Pol. 1494/33.

Nr. 0. 12593/33. W związku z przypadającem dnia 15-go czerwca świętem Bożego Ciała przesuwam termin zakończenia bieżącego roku szkolnego na dzień 14-go czerwca 1933.

Minister W. R. i O. P. *J. Jędrzejewicz.* wr.

2.

Zakupy zagraniczne.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 41 z dnia 28-go marca 1933 r. (I. Org. 1412/12/33).

L. O. 9044/33. I. Zakupy. 1. Nawiązując do okólnika Nr. 103 z dnia 17 czerwca 1932 r. (I. Org. 1412/2/32) o zakupach zagranicznych[1], zawierającego uchwałę Komitetu Ekonomicznego Ministrów z dnia 19 marca 1932 r., oraz instrukcję ogólną w sprawie zakupów zagranicznych zawiadamiam, że:

a) na podstawie § 3 powyższej instrukcji ogólnej o zakupach zagranicznych p. Minister Przemysłu i Handlu decyzją z dnia 30-go lipca 1932 r. Nr. P. W. I. 9/160 ustalił, iż pomoce i środki naukowe pochodzenia zagranicznego, o których mowa w § 1, ust. 2, rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 22-go lutego 1932 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 105), nie podlegają przepisom wspomnianej instrukcji,

b) w myśl § 4 instrukcji p. Minister Przemysłu i Handlu we wskazanej wyżej decyzji orzekł, iż pomoce i środki naukowe, wyrabiane w całości lub w części z surowców lub półfabrykatów pochodzenia zagranicznego mogą być uważane za przedmioty pochodzenia krajowego.

W związku z tem na zakup pomocy i środków naukowych pochodzenia zagranicznego, wymienionych w § 1, ust. 2, rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 22-go lutego 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 105), nie jest wymagane zezwolenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

2. Przed uskutecznieniem zakupu pomocy i środków naukowych pochodzenia zagranicznego należy zwrócić uwagę na następujące okoliczności:

a) czy odnośne przedmioty nie są wytwarzane w kraju, co stwierdzić należy w Izbie Przemysłowo - Handlowej, właściwej dla danego okręgu; wykaz Izb, ich siedziby i okręgi, są podane w rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30-go listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 945) i z dnia 13-go maja 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 440). Nadto na terenie województwa Śląskiego są czynne dwie Izby Przemysłowe: w Bielsku i w Katowicach[2];

b) czy są one istotnie niezbędne do nauki szkolnej,

c) czy zakup przedmiotu pochodzenia zagranicznego nie będzie wymagał w przyszłości dalszych zakupów poza krajem (np. zakupu nowych części aparatu w razie uszkodzenia go, zużywających się części dodatkowych i t. d.).

3. Dyrekcje i kierownictwa szkół, podległych władzom szkolnym II. instancji, winny dokonywać zakupu pomocy i środków naukowych pochodzenia zagranicznego za uprzednią zgodą tych władz. W razie dokonania takiego zakupu bez uprzedniej zgody władzy szkolnej II. instancji — należy odmawiać wydania zaświadczenia, stanowiącego podstawę do zwolnienia od cła

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. Sz. Lw. z 1933 r., str. 51.

[2]) W myśl § 2 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30-go listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 945) Izba Przemysłowo-Handlowa we Lwowie obejmuje powiaty województwa lwowskiego z wyjątkiem powiatów kolbuszowskiego, krośnieńskiego, łańcuckiego, niskiego, przeworskiego, rzeszowskiego i tarnobrzeskiego, które należą do Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie, oraz województwa tarnopolskiego i stanisławowskiego.

(§ 1. ust. 2. lit. d. rozporządzenia z dnia 22-go lutego 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 105).

4. Ponieważ wśród zakupywanych przez dyrekcje i kierownictwa szkół przedmiotów pochodzenia zagranicznego poważną pozycję stanowią mikroskopy, zaznaczam, że wobec istnienia wytwórczości krajowej w tym zakresie, wystarczającej na potrzeby szkół średnich (Polskie Zakłady Optyczne, S. A. w Warszawie, ul. Grochowska 35), winny władze szkolne II. instancji poinformować o tem podległe im szkoły i zasadniczo nie udzielać zezwoleń na zakup, oraz zaświadczeń wymaganych przy zwalnianiu od cła mikroskopów pochodzenia zagranicznego.

Z tych samych względów nie należy zezwalać na zakup aparatów radjowych pochodzenia zagranicznego, gdyż produkcja krajowa jest zupełnie wystarczająca dla potrzeb szkolnych co do jakości wytwarzanych aparatów.

Należy również poinformować podległe szkoły, że Chemiczny Instytut Badawczy uruchomił, przez swój Oddział p. n. „Centrala Dostaw Aparatury dla Laboratorjów i Przemysłu", produkcję preparatów galwanotechnicznych, mogących w zupełności zastąpić preparaty pochodzenia zagranicznego. W związku z tem należy używać preparatów galwanotechnicznych wyłącznie pochodzenia krajowego i przy dokonywaniu zamówień zobowiązywać dostawców do stosowania ich przy wykonywaniu zamówienia (w myśl § 5 powołanej na początku instrukcji ogólnej w sprawie zakupów zagranicznych).

II. P r z y w ó z. 1. Pozwolenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu na przywóz jest potrzebne tylko w wypadkach sprowadzania przedmiotów zakazanych do przywozu rozporządzeniem z dnia 10 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 15, poz. 113).

Pisma o pozwolenie na przywóz przedmiotów zakazanych do przywozu należy bezpośrednio kierować do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Departament Handlowy, wskazując dokładną nazwę towaru (przedmiotu), jego wagę, wartość, kraj, z którego pochodzi, oraz urząd celny, który ma dokonać odprawy celnej.

2. O ile chodzi o przedmioty zakazane do przywozu rozporządzeniem z dnia 21 grudnia 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 865), prolongowanem rozporządzeniem z dnia 19 grudnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 955), w myśl lit. f, § 4, rozporządzenia z dnia 21 grudnia 1931 r. zwolnienie od cła na mocy rozporządzenia o taryfie celnej zwalnia jednocześnie od obowiązku uzyskiwania pozwolenia na przywóz.

3. Jeżeli chodzi o zwolnienie od cła maszyn i narzędzi rzemieślniczych, sprowadzanych przez szkoły zawodowe, to w myśl lit. d, § 2, rozporządzenia z dnia 22 lutego 1932 r. (Dz. U. Nr. 17, poz. 105), pozwolenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu nie jest potrzebne, natomiast kuratorja okręgów szkolnych mogą wydawać szkołom zaświadczenia na przywóz tylko po uprzedniem porozumieniu się z Ministerstwem Przemysłu i Handlu. Pisma w tej sprawie winny kuratorja okręgów szkolnych kierować do Ministerstwa Przemysłu i Handlu bezpośrednio.

III. O p ł a t y c e l n e. 1. W myśl § 11, ust. 3, rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14 marca 1930 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 276) zwolnień od cła udzielają urzędy celne I klasy (wykaz urzędów celnych w Monitorze Polskim z dnia 29 sierpnia 1930 r. Nr. 199, poz. 283) we własnym zakresie na podstawie zaświadczeń władz, wymienionych w § 10, pkt. 7, tegoż rozporządzenia, w brzmieniu nadanem mu rozporzą-

dzeniem Ministra Skarbu z dnia 22 lutego 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 105).

2. O zwolnienie od cła pomocy i środków naukowych należy zwracać się bezpośrednio do urzędu celnego, w którym ma być dokonana odprawa, przedkładając wymagane zaświadczenia władz szkolnych, a w przypadkach, gdy chodzi o przedmioty zabronione do przywozu rozporządzeniem z dnia 10 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 15, poz. 113) — również zezwolenie na przywóz, wydane przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

3. Spis korzystających ze zwolnienia od cła instytucyj naukowych i zakładów naukowo-badawczych, o których mowa w § 1, ust. 2, lit. c, rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 22 lutego 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 105), został ogłoszony w Monitorze Polskim z dnia 10 czerwca 1932 r. Nr. 131, poz. 162) i z dnia 20 stycznia 1933 r. Nr. 16, poz. 21 (uzupełnienie) [1].

4. W zaświadczeniach na zwolnienie od cła, wystawianych przez te instytucje naukowe i zakłady naukowo-badawcze, oraz przez wyższe zakłady naukowe, winna być wyraźnie wymieniona urzędowa nazwa instytucji naukowej względnie zakładu naukowo-badawczego lub wyższego zakładu naukowego (a nie nazwy poszczególnych laboratorjów, pracowni i t. p.), gdyż urzędy celne nie posiadają dostatecznych informacyj, jakie laboratorja, względnie pracownie, wchodzą w skład wyższych zakładów naukowych oraz instytucyj naukowych, które według wyżej podanego rozporządzenia Ministra Skarbu są uprawnione do korzystania ze zwolnienia od cła.

Podsekretarz Stanu: (—) *Kazimierz Pieracki.*

§ 1, ust. 2, rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 22-go lutego 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 105) w sprawie częściowej zmiany rozporządzenia z dnia 14-go marca 1930 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 276 [2]*).*

2. Paragraf 10 punkt 7 otrzymuje następujące brzmienie:

„a) dzieła artystów polskich — na podstawie zaświadczenia Ministra W. R. i O. P.;

b) przedmioty muzealne, przeznaczone dla zbiorów publicznych, — na podstawie zaświadczeń zarządów muzealnych;

c) środki, preparaty i przyrządy naukowe, sprowadzane do celów naukowych przez wyższe zakłady naukowe oraz instytucje naukowe i zakłady naukowo-badawcze tak państwowe, jak i prywatne — na podstawie zaświadczeń tych zakładów i instytucyj. Spis instytucyj naukowych i zakładów naukowo-badawczych, korzystających ze zwolnienia od cła, będzie ustalał i ogłaszał w Monitorze Polskim Minister Skarbu;

d) środki, preparaty i przyrządy naukowe, sprowadzane do celów naukowych przez szkoły średnie ogólnokształcące, zakłady kształcenia nauczycieli, średnie i niższe szkoły zawodowe oraz szkoły powszechne i zakłady wychowania przedszkolnego — na postawie zaświadczeń kuratorjów okręgów szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego. O ile chodzi o maszyny i narzędzia rzemieślnicze, sprowadzane

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1932 r., str. 498 i z 1933 r., str. 28 „Zwrot opłat szkolnych".

[2]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1933 r., str. 6 — 7 „Zakupy zagraniczne".

przez szkoły zawodowe, kuratorja okręgów szkolnych będą wydawały tym szkołom zaświadczenia na przywóz tylko po uprzedniem porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu.

Ze zwolnienia korzystają tak szkoły państwowe, jak i prywatne, którym przyznane zostało prawo publiczności.

Nie podlegają zwolnieniu przedmioty służące potrzebom gospodarczym i administracyjnym".

3.

Organizacja roku szkolnego 1933/34 w szkolnictwie powszechnem.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 39 z dnia 30 marca 1933 r. (II. P. 1611/33).

W dalszym etapie wprowadzania w życie postanowień ustawy o ustroju szkolnictwa z dnia 11 marca 1932 r., oraz dążąc do jak najpewniejszej realizacji powszechnego nauczania, zarządzam w związku z organizacją roku szkolnego 1933/34 w szkolnictwie powszechnem, co następuje:

1. W myśl postanowień art. 7, ust. 1, ustawy rocznikiem wstępującym do szkoły powszechnej w roku 1933 będzie na terenie całego Państwa rocznik 1926.

2. Dotychczasowe rygory, związane z niespełnianiem obowiązku szkolnego, pozostają narazie bez zmiany.

3. Nowa organizacja publicznych szkół powszechnych według art. 12 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) będzie wprowadzona w roku szkolnym 1934/35. Do tego czasu pozostaje obecna organizacja bez zmiany.

4. W roku szkolnym 1933/34 zajdą w programach i planach godzin następujące zmiany:

A. Publiczne szkoły powszechne z polskim językiem nauczania.

W oddziale I i II tych szkół wszystkich stopni organizacyjnych będzie obowiązywał od nowego roku szkolnego 1933/34 nowy program nauki, który zostanie ogłoszony przed końcem b. r.

Ogólny tygodniowy wymiar godzin

a) w oddziale I tych szkół nie ulegnie w porównaniu z dotychczasowym żadnej zmianie,

b) w oddziale II szkół: 1) siedmio-, sześcio- i pięcioklasowych będzie wynosił 22 godziny, 2) cztero-, trzy-, dwu- i jedno-klasowych pozostanie w dotychczasowej ilości.

W oddziale V-tym szkół siedmio-, sześcio-, pięcio-, cztero- i trzyklasowych będzie obowiązywał nowy program nauki, który zostanie ogłoszony przed końcem b. r. szkolnego.

Plan godzin V-go oddziału w szkołach siedmio- i sześcio-klasowych będzie następujący:

religja	2 godz.	rachunki z geom.	4 godz.
j. polski	5 „	rysunek	2 „
historja	3 „	zajęcia prakt.	4 „
geografja	3 „	śpiew	2 „
przyroda	3 „	ćwiczenia cielesne	2 „

razem 30 godzin tygodniowo.

Plan godzin V-go oddziału w szkołach pięcio- i mniej klasowych pozostanie dotychczasowy.

W oddziale VI-tym szkół siedmio- i sześcio-klasowych znosi się naukę obcego języka nowożytnego. W związku z tem będzie obowiązywał program przejściowy, który zostanie ogłoszony przed końcem b. r.

Plan godzin VI-go oddziału tych szkół będzie następujący:

Przedmiot	Szkoła 7-klasowa	Szkoła 6-klasowa
religja	2 godz.	2 godz.
język polski	5 „	5 „
historja	3 „	2 „
geografja	3 „	3 „
przyroda	3 „	4 „
rachunki z geometrją	4 „	4 „
rysunek	2 „	2 „
roboty ręczne	4 „	4 „
ćwiczenia cielesne	2 „	2 „
śpiew	2 „	1 „
Razem	30 godz.	29 godz.

W oddziale VII-mym pozostanie w roku szkolnym 1933/34 bez żadnej zmiany dotychczasowy program nauki i plan godzin, w którym tylko w szkołach sześcio-klasowych należy zmniejszyć ilość godzin nauki obcego języka nowożytnego, przeznaczając na nią zamiast dotychczasowych 3 godz. tylko 2 godziny tygodniowo.

B. Publiczne szkoły powszechne z niepolskim językiem nauczania z wyjątkiem szkół z niemieckim językiem nauczania.

Wobec zupełnego usunięcia nauki obcego języka nowożytnego z V-go i VI-go oddziału szkół siedmio- i sześcio-klasowych będzie obowiązywał w roku szkolnym 1933/34 w V-tym i VI-tym oddziale tych szkół następujący plan godzin:

Przedmiot	Oddział: V	Oddział: VI
religja	2 godz.	2 godz.
język polski	4 „	4 „
język nauczania	4 „	4 „
historja	2 „	2 „
geografja	3 „	3 „
przyroda	3 „	3 „
rachunki z geometrją	4 „	4 „
rysunek	2 „	2 „
zajęcia praktyczne wzgl. roboty ręczne	3 „	3 „
śpiew	1 „	1 „
ćwiczenia cielesne	2 „	2 „
Razem	30 godz.	30 godz.

Powyższe zmiany należy też wprowadzić w publicznych szkołach powszechnych z polskim językiem nauczania i obowiązkową nauką języka ruskiego z zamianą jedynie terminu „j. nauczania“ na „j. ruski“.

C. Publiczne szkoły powszechne dwujęzyczne.

Wobec zupełnego usunięcia nauki obcego języka nowożytnego z V-go i VI-go oddziału szkół siedmio- i sześcio-klasowych, będzie obowiązywał w r. szk. 1933/34 w tych oddziałach wymienionych szkół następujący plan nauki:

Przedmiot	Oddział: V	Oddział: VI
religja	2(2) godz.	2(2) godz.
język polski	4 „	4 „
drugi język nauczania	(4) „	(4) „
historja	2 „	2 „
geografja	3 „	3 „
przyroda	(3) „	(3) „
rachunki z geometrją	4 „	4 „
rysunek	(2) „	(2) „
zajęcia praktyczne wzgl. roboty ręczne	3 „	3 „
śpiew	1 „	1 „
ćwiczenia cielesne	2 „	2 „
Razem	30 goz.	30 godz.

Cyfry w nawiasach oznaczają godziny w drugim j. nauczania.

D. Publiczne szkoły powszechne z niemieckim j. nauczania.

Obowiązujące dotąd plany godzin pozostają w roku szkolnym 1933/34 niezmienione.

5. Wymienione w ustępie 4 punkt A. zmiany programów nauki winny być w roku szkolnym 1933/34 wprowadzone we właściwych oddziałach szkół wymienionych w punkcie B., C., D. po odpowiedniem przystosowaniu.

6. Programy i plany godzin oddziałów i kategoryj publicznych szkół powszechnych powyżej nie wymienionych, pozostają w roku szk. 1933/34 bez zmiany.

Podsekretarz Stanu: *Kazimierz Pieracki* wr.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 182 z dnia 14 kwietnia 1933 r. (l. 9391/33), zawierający instrukcje organizacyjną na rok szkolny 1933/34 [1].

Podając okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 30 marca 1933 r. (II. P. 1611/33) w sprawie organizacji roku szkolnego 1933/34 w szkolnictwie powszechnem do wiadomości, zarządzam co następuje:

[1]) Okólnik ten został rozesłany w osobnych odbitkach wraz z formularzami zestawienia danych liczbowych z projektów organizacji (p. 9 okól.).

1) Jak w latach ubiegłych tak i obecnie należy wysunąć na czoło zagadnień organizacyjnych sprawę jak najpełniejszej realizacji powszechnego nauczania i wytężyć wszystkie siły, aby w roku szkolnym 1933/34 znalazł się w szkołach powszechnych możliwie największy procent dzieci w wieku obowiązku szkolnego. Wobec faktu znacznej liczebności wchodzącego obecnie w okres obowiązku szkolnego rocznika 1926 przy pewnych pozostałościach jeszcze dzieci roczników dawniejszych, które należy objąć nauką szkolną, oraz wobec konieczności ograniczenia się do ilości etatów i godzin nadliczbowych, przyznanych na bieżący rok szkolny (1932/3), względnie nawet zaoszczędzenia etatów, aby móc otworzyć szkoły w punktach dotąd jeszcze bezszkolnych, osiągnięcie powyższego celu będzie możliwe tylko przy jak najekonomiczniejszem użyciu sił nauczycielskich oraz przy ich możliwie równomiernem rozmieszczeniu i obciążeniu, jako też przy jak najracjonalniejszem zorganizowaniu pracy szkolnej.

2) W związku z tem należy dołożyć usilnych starań, by przesłane przez Ministerstwo pismem z dnia 21 marca b. r. Nr II. P. 2742/33 wprost radom szkolnym powiatowym projekty organizacji szkół zostały bezzwłocznie przez kierownictwa szkół i Panów Inspektorów jak najskrupulatniej przepracowane i wypełnione jako podstawowy jednolity materjał, pozwalający na należyte przygotowanie organizacji przyszłego roku szkolnego. Wobec tego, że projekty organizacji szkół będą obecnie już po raz drugi opracowane, należy się spodziewać, iż zdobyte przy pierwszem ich wypełnianiu doświadczenie wpłynie wybitnie na podniesienie jakości i dokładności tej pracy organizacyjnej. Przy przygotowywaniu projektów organizacji szkół pamiętać należy o tem, że zasady ogólne, zawarte w zarządzeniach Ministerstwa z dnia 19 marca 1931 r. Nr. II. 6291/31 (okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 28 marca 1931 r. Nr. I. 9754/31) i z dnia 8 lipca 1931 r. Nr. II. 14893/31 (okólnik Kur. O. S. Lw. z dnia 14 lipca 1931 r. Nr. I. 22526/31 [1]) pozostają w mocy niezależnie od podanych w powyższym okólniku Ministerstwa z dnia 30 marca 1933 r. (Nr. II. P. 1611/33) planów normalnych. Redukcje oszczędnościowe lokowane w razie potrzeby zgodnie z temi właśnie zasadami ogólnemi i z zastosowaniem właściwej celowości, winny się opierać na wspomnianych planach normalnych, przyczem szczególnie unikać należy zmniejszenia ilości godzin nauki w oddziałach, w których zostaną wprowadzone w roku szk. 1933/34 nowe programy nauczania.

3) Co do kolejności przyjmowania dzieci do pierwszych oddziałów publicznych szkół powszechnych — poza pozostającemi w nich drugorocznemi — należy przestrzegać następujących norm:

a) przedewszystkiem przyjmuje się dzieci roczników starszych (1925 i 1924), które nie znalazły miejsca w szkołach w bieżącym roku szkolnym lub uzyskały na ten rok odroczenie;

b) dzieci rocznika 1926.

Należy zwrócić uwagę na konieczność pomieszczenia tych dzieci, które zgłoszą się do szkoły powszechnej ze szkół średnich ogólnokształcących zarówno państwowych jak i prywatnych naskutek zwinięcia niższych klas gimnazjalnych.

Zwrócić też należy uwagę na ścisłe przestrzeganie przepisów § 6 rozporządzenia z dnia 30 maja 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 485 [2]), doty-

---

[1]) Cytowane okólniki w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. nie ogłoszono.

[2]) Dz. Kur. O. S. L. z 1932 r., str. 412.

czących przyjmowania do publicznych szkół powszechnych dzieci, które jeszcze nie weszły w wiek obowiązku szkolnego, a ukończyły już sześć lat życia i wykazują odpowiedni rozwój fizyczny i umysłowy (art. 7, p. 4 ustawy ustrojowej z dnia 11 marca 1932 r. [1]). Przyjmowanie jednak tych dzieci jest dozwolone w wyjątkowych tylko wypadkach i tylko za zezwoleniem inspektora szkolnego, o ile to nie przeszkodzi zapisaniu do szkoły żadnego dziecka w wieku obowiązku szkolnego, które przynależy do danego obwodu szkolnego, i nie spełnia obowiązku szkolnego w inny sposób oraz nie spowoduje nadmiernego przepełnienia izby szkolnej i przeciążenia nauczyciela.

Podobnie należy baczyć na wykonanie postanowień art. 6 ust. 1 ustawy ustrojowej z dnia 11 marca 1932 r. z ograniczeniem zawartem w § 3 wspomnianego rozporządzenia z dnia 30 maja 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 485) w sprawie stosowania siedmioletniego obowiązku szkolnego.

A więc na terenie okręgu szkolnego lwowskiego dzieci urodzone przed dniem 1 września 1920 r. — przynależne do obwodów szkół 7-kl. i dzieci urodzone przed dniem 1 września 1921 r. — przynależne do obwodów szkół niżej zorganizowanych, nie podlegają obowiązkowi szkolnemu. Dzieci tych jednak ze szkół przymusowo usuwać nie należy, o ile ich rodzice lub prawni opiekunowie wyrażą zgodę dobrowolnego posyłania do szkoły w roku szkolnym 1933/34.

Należy jednak zaniechać przyjęcia tych dzieci do szkoły, o ileby ich pozostawienie w szkole miało spowodować potrzebę dodania etatu, względnie utworzenia nowego oddziału lub też nieprzyjęcie do szkoły dzieci w wieku obowiązku szkolnego, a zwłaszcza rocznika 1926.

Szczególną uwagę należy zwrócić na frekwencję roczników najstarszych, t. j. aby dzieci często bez powodu nie opuszczały szkoły bez otrzymania możliwie zaokrąglonego wykształcenia i wychowania.

4) Zgodnie z § 1 wspomnianego rozporządzenia Ministerstwa z dnia 30-go maja 1932 r. termin rozpoczęcia zapisów do publ. szkół powszechnych ustalam na dzień 22-go maja b. r. Panowie Inspektorowie Szkolni zarządzą aby termin ten został zawczasu podany do powszechnej wiadomości, przyczem godziny zapisów winny być tak obrane, iżby z jednej strony były dogodne dla ludności pracującej, z drugiej by nie hamowały normalnego biegu zajęć szkolnych. W dniu 27-go maja winny być wpisy całkowicie ukończone.

5) Na podstawie przygotowanych w myśl powyższych zasad projektów organizacyjnych i po ewentualnym ich skorygowaniu w związku z wynikami wpisów, należy przystąpić do spraw organizacji personalnej szkół.

Pamiętać należy, że do normalnych corocznie się powtarzających okoliczności, wpływających na zmiany personalne, przybędzie jeszcze obecnie, podobnie zresztą jak przy organizacji roku bieżącego — fakt zwinięcia drugich klas gimnazjów oraz drugich kursów seminarjów nauczycielskich i połączone z tem przydzielenie do szkół powszechnych pewnej ilości zbędnycl w szkołach średnich nauczycieli, których należy użyć przedewszystkiem w wyższych oddziałach szkół powszechnych. Drugi fakt, w bieżącym roku po raz pierwszy się zjawiający, to wprowadzenie w szkołach powszechnych zgodnie z okólnikiem Ministerstwa z dnia 7-go marca b. r. Nr. II. 680/33 [2]).

---

[1]) Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 1932 r., str. 270.

[2]) Patrz str. 142.

bezpłatnych praktykantów, którzy, wdrażając się w odpowiednich warunkach do pracy szkolnej, przyczynia się częściowo do zmniejszenia skutków braku wystarczającej ilości etatów nauczycielskich. W tej sprawie zostaną niebawem wydane szczegółowe zarządzenia.

Ponieważ z obu tych źródeł pochodzące siły nauczycielskie wymagają uwzględnienia odpowiednich warunków ich zatrudnienia, wyznaczonych specjalnem przygotowaniem jednych, a troska o dostarczenie właściwych warunków praktyki drugim, należy sprawę ich zatrudnienia w roku szkolnym 1933/34 traktować łącznie z całym kompleksem spraw ruchu służbowego i organizacji personalnej szkół. Oczywiście, że troska o należytą organizację pracy wychowawczej i dydaktycznej, o odpowiednie wyzyskanie przygotowania nauczycieli oraz o możliwie równomierne ich obciążenie ilością dzieci i zajęć — winna być jednym z głównych motywów działania — przyczem na szczególną uwagę zasługuje przeciążenie w szkołach najwyżej i najniżej zorganizowanych (7-o, 1-o i 2-klasówki). Ta troska zarówno o szkołę jak i nauczyciela nie powinna żadną miarą pozwolić na powierzenie stanowiska nauczyciela szkoły 1-klasowej świeżo mianowanemu kandydatowi.

Ponieważ oba powyższe fakty mogą mieć wpływ na organizację personalną szkół, zaś Kuratorjum w chwili obecnej nie może ustalić, którzy nauczyciele szkół średnich oraz seminarjów nauczycielskich będą oddani do dyspozycji szkolnictwa powszechnego, przeto celem umożliwienia swobodnego dysponowania etatami w razie przydzielenia nauczycieli szkół średnich do pełnienia obowiązków w szkolnictwie powszechnem polecam wstrzymać aż do chwili ustalenia przydziału etatów na rok szkolny 1933/34 dokonywania mianowań nauczycieli tymczasowych na etaty w chwili otrzymania niniejszego okólnika oraz na etaty, które mają się opróżnić w przyszłości. Przez etaty wolne należy rozumieć również takie etaty, które są zajęte obecnie przez nauczycieli kontraktowych.

6) Należy też zwrócić uwagę na konieczność dalszej likwidacji punktów bezszkolnych zwłaszcza tam, gdzie to ze względów państwowych jest szczególnie pożądane. Przy likwidacji punktów bezszkolnych zechcą Panowie Inspektorowie uwzglednić już zebrane materjały w tej sprawie i wnioski już przedłożone Kuratorjum.

7) W związku z najdalej posuniętą ekonomją wykorzystania sił nauczycielskich użycie ich w pracy administracyjnej jest niedopuszczalne.

Rozważyć też należy ponownie bardzo gruntownie wszelkie przypadki, w których udziela się zniżek godzin lub zezwala na podział oddziału na grupy laboratoryjne, co w razie, gdyby miało spowodować potrzebę dodania etatu lub godzin nadliczbowych, jest niedopuszczalne. Tak samo podziału na grupy należy zaniechać, gdyby przez to okazała się możność zaoszczędzenia etatu.

8) Wyzyskiwanie środków, zmierzających do jak najekonomiczniejszego użycia sił nauczycielskich, nie byłoby zupełne, gdyby nie podtrzymano dotychczasowego tak bardzo skutecznego dążenia do normalnego wymiaru sal szkolnych.

Ta tak ważna dla szkolnictwa powszechnego akcja znajduje silne poparcie w obecnych stosunkach gospodarczych, które bądź usunęły niedawny jeszcze niemal zupełny brak odpowiednich lokali, bądź skłaniają właścicieli budynków do przeróbek budowlanych (usuwanie ścian). Wyzyskanie tych sprzyjających okoliczności winno — przy troskliwych zabiegach Panów In-

spektorów i kierowników szkół — doprowadzić do zupełnego zniknięcia izb szkolnych poniżej 30 m^2 a w tut. warunkach doprowadzić przedewszystkiem do zlikwidowania izb poniżej 24 m^2. W związku z wspomnianem już zwinięciem drugich klas państwowych gimnazjów i drugich kursów państwowych seminarjów nauczycielskich będą mogły niektóre szkoły powszechne uzyskać dla swoich celów na rok szkolny 1933/34 pozostałe po nich sale szkolne. W tych wypadkach winni Panowie Inspektorowie wejść w porozumienie z dyrekcjami dotyczących zakładów i wystąpić ewentualnie do Kuratorjum z odpowiedniemi wnioskami, dołączonemi do wygotowanych projektów organizacji.

9) Powołując się na okólnik Ministerstwa z dnia 21-go kwietnia 1932 roku Nr. II. P. 2870/32 o projektach organizacji publicznych szkół powszechnych [1]) oraz na okónlik z dnia 12-go lipca 1932 roku Nr. II. P. 5806/32 w sprawie organizacji pracy w szkołach powszechnych (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1932 r., str. 508; Nr. I. 12729/32 Kur. O. S. Lw.), w których to zarządzeniach podane normy pozostają niezmienione, dołącza się do niniejszej instrukcji formularz powiatowego zestawienia danych liczbowych z projektów organizacji publicznych szkół powszechnych w roku szkolnym 1933/34 (po 3 egzemplarze na powiat). Zgodnie z postanowieniami punktu 7 wymienionego okólnika Ministerstwa z dnia 12-go lipca 1932 r. (Nr. II. P. 5806/32 sporządzą Panowie Inspektorowie zestawienie powiatowe i po należytem uzgodnieniu w odpowiednich rubrykach oraz podsumowaniu przedłożą Kuratorjum w nieprzekraczalnym terminie do dnia 10-go maja b. r. Ponieważ dotychczasowa obserwacja przy badaniu projektów oraz sprawozdań z organizacji szkół wykazała dość duże rozbieżności pomiędzy projektami a rzeczywistem stanem szkół — zwłaszcza o ile chodzi o przewidywane liczby dzieci, które mają uczęszczać do szkoły — dołożą Panowie Inspektorowie starań, ażeby projekty organizacyjne szkół były tak skorygowane, by umożliwiły należyte przygotowanie przyszłego roku szkolnego i dały rzeczywistą podstawę do celowego rozdziału etatów.

Zestawienie powiatowe należy sporządzić w dwóch egzemplarzach i jeden egzemplarz przechować w aktach Rady Szkolnej Pow. Do zestawienia dołączą Panowie Inspektorowie szczegółowe sprawozdanie w którem należycie naświetlą, czy wyjaśnią, pewne dane zawarte w zestawieniu powiatowem tak, aby one nie mogły budzić już w Kuratorjum żadnych wątpliwości. Ponadto wystąpią Panowie Inspektorowie równocześnie z umotywowanemi wnioskami w sprawie liczby etatów oraz godzin nadliczbowych potrzebnych na rok szkolny 1933/34 oraz z ewentualnemi wnioskami o założenie nowych szkół w punktach dotąd bezszkolnych względnie o zorganizowanie tam nauki przez dochodzącego nauczyciela.

10) W trakcie organizowania przyszłego roku szkolnego zajdzie w niejednym wypadku konieczność przesunięcia pewnej liczby etatów z jednej szkoły do drugiej, a nawet zabrania pewnej liczby etatów z powiatu, ażeby wykorzystać je w innym powiecie, gdzie okażą się bardziej potrzebne, co znowu łączyć się będzie ściśle z koniecznością dokonania pewnych przesunięć na stanowiskach nauczycieli.

---

[1]) Nr. I. 8910/32. Kur. O. S. Lw. Treść podano do wiadomości okólnikiem z dnia 2 maja 1932 r., Nr. 159 (I. 8969 którego w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. nie ogłoszono.

W tej sprawie oczekuję od Panów Inspektorów ponownie dowodów jak najdalej posuniętej oględności. zrozumienia interesu państwowego oraz troski, aby jak najmniej był narażony interes osobisty nauczyciela i jego rodziny.

11) Nadesłane egzemplarze projektów organizacji szkół po otrzymaniu w tym względzie bliższych wskazówek z Kuratorjum i dokonaniu ewent. zmian i poprawek zatwierdzą Panowie Inspektorowie zgodnie z okólnikiem Ministerstwa z dnia 12-go lipca 1932 r. Nr. II. P. 5806/32 najdalej do dnia 1-go sierpnia b. r., poczem jeden egzemplarz zatwierdzonego formularza zwrócą kierownikowi szkoły.

Konieczność wstrzymania się od zatwierdzenia omawianych projektów zupełnie nie przeszkadza wydaniu już obecnie pewnych potrzebnych zarządzeń, związanych ściśle z organizacją przyszłego roku szkolnego, przeciwnie winni Panowie Inspektorowie wydać zawczasu szereg zarządzeń dla możliwie najwcześniejszego uregulowania niebudzących wątpliwości spraw organizacyjnych jak np. zmiany izb małych na większe, dokupna sprzętów szkolnych i t. p. tak, ażeby jeszcze przed rozpoczęciem feryj letnich sprawy te mogły być definitywnie uregulowane.

12) Poza szkołami 7-klasowemi o pełnej ilości oddziałów w szkołach pozostałych zezwala się i w roku szkolnym 1933/34 tylko na zajęcie tyleż etatów, ile jest izb lekcyjnych. Wobec tego należy we wszystkich tych wypadkach, gdzie jeszcze pomimo zakazu było więcej etatów aniżeli izb, wezwać gminę do zabezpieczenia dla szkoły najpóźniej do końca lipca ilości izb lekcyjnych, odpowiadającej liczbie przyznanych etatów. W wypadku przeciwnym Kuratorjum będzie zmuszone etaty (bezizbowe) ściągnąć i przydzielić do innych szkół, gdzie okażą się potrzebne.

13) Zwracam również ponownie Panom Inspektorom Szkolnym uwagę na potrzebę należytego uporządkowania metryk szkolnych względnie założenia nowych we wszystkich tych miejscowościach, gdzie to dotąd z różnych względów jeszcze nie nastąpiło. Rok szkolny 1933/34 będzie ostatnim rokiem, w ciągu którego będę jeszcze tolerował pewne niedomagania w tym względzie.

14) Wkońcu jeszcze raz podkreślam obowiązek Panów Inspektorów skrupulatnego przepracowania nadesłanego przez kierowników szkół materjału oraz ścisłego dotrzymania terminów. W tym celu należy już teraz opracować sobie dokładny terminarz czynności, w którymby na pierwszym planie uwzględnione były prace związane z przygotowaniem projektów organizacyjnych, szkół i wniosków w sprawach językowych oraz szkół prywatnych.

Tym 3 zagadnieniom winni Panowie Inspektorowie przedewszystkiem poświęcić uwagę.

Należy również zaapelować w tej sprawie do poczucia obywatelskiego nauczycielstwa i podwładnych funkcjonarjuszy biur rad szkolnych powiatowych, od których pilności, punktualności, zależy efekt całej pracy.

Ufam, że Panowie Inspektorowie spełnią swój obowiązek tak, jak tego wymaga powaga chwili i zrozumienie zadań, jakie na nas nakłada rozpoczęta realizacja wielkiej ustawy o ustroju szkolnictwa.

Kurator Okręgu Szkolnego: (—) *J. Gadomski.*

4.

Bezpłatni praktykanci szkół powszechnych.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 28 z dnia 7-go marca 1933 r. (II. P-680/33). (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 38).

Celem umożliwienia pozostającym bez zajęcia, kwalifikowanym kandydatom na nauczycieli szkół powszechnych, praktycznego wdrażania się do zawodu nauczycielskiego, Ministerstwo zezwala na udzielanie przez kuratorjum zezwoleń na zatrudnienie ich w publicznych szkołach powszechnych w charakterze bezpłatnych praktykantów.

Praktyka winna zapewnić kandydatowi do zawodu nauczycielskiego możliwość głębszego zaznajomienia się z najważniejszemi dziedzinami pracy szkolnej w warunkach dla tego celu odpowiednich. Dlatego też szkoła, osoba kierownika, mającego bezpośredni nadzór nad praktykantem, jak i wyznaczona praktykantowi ilość godzin nauczania, winny być odpowiednio dobrane. Nie należy zatem zatrudniać praktykanta w szkołach niezupełnie odpowiadających wymienionym warunkom, w szczególności zaś należy wykluczyć całkowicie szkoły, w których praktykant miałby pracować zupełnie samoistnie.

Ponieważ praktyka jest bezpłatna, może być wyznaczona tylko w takich miejscowościach, które kandydat w prośbie o praktykę wyszczególni, podając wyraźnie podstawę swego utrzymania w wymienionej miejscowości (rodzice, rodzina i t. p.). Odstąpić od tego warunku można tylko w wyjątkowych wypadkach, gdy np. wskutek wszczętej w niektórych okręgach szkolnych zbiorowej akcji nauczycielstwa w celu przyjścia z pomocą bezrobotnym kolegom można z uzyskanych stąd funduszów zapewnić praktykantowi wystarczające na utrzymanie wynagrodzenie.

Ubiegających się o bezpłatną praktykę kandydatów należy pouczyć, że odbycie jej nie daje aktualnie żadnych specjalnych praw prócz tego, iż w razie uzyskania pomyślnych wyników rocznej praktyki będą mieć — przy równych innych warunkach — pierwszeństwo w otrzymaniu płatnych zajęć w szkołach powszechnych w charakterze nauczycieli etatowych lub kontraktowych. Bezwzględne zapewnienie realizacji tego prawa jest obowiązkiem kuratorjów.

Ponadto rok odbytej z wynikiem pomyśnym praktyki będzie — w razie spełnienia warunków, przewidzianych w art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6-go marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) — wliczany do czasu pracy nauczycielskiej, uprawniającej nauczyciela publicznej szkoły powszechnej do przystąpienia do praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych.

Należycie udokumentowane podania o zezwolenie na odbywanie praktyki winni kandydaci wnosić do właściwych kuratorjów, które w ten sposób będą bezpośrednio regulować ilość, dobór i miejsce zatrudnienia praktykantów. Wykazy imienne praktykantów winny być prowadzone zarówno w kuratorjach, jak i w inspektoratach.

Przy wizytacjach należy zwracać uwagę na ten nowy rodzaj pracowników szkolnych, by nie dopuścić do nadmiernego przeciążania ich obowiązkami.

Szczególnie troskliwą opieką winni ich otoczyć inspektorowie szkolni, udzielając im jak najchętniej rad i wskazówek fachowych, oraz interesując się żywo ich sprawami. W ciągu roku winien inspektor wyrobić sobie dokładną, na faktach opartą, opinję o pilności, sumienności i wartości pracy praktykantów oraz o stopniu ich przydatności do zawodu nauczycielskiego. Opinja ta ma być przy końcu roku praktyki wpisana do wykazu praktykantów, jako podstawa do płatnego zatrudnienia praktykanta, lub też — jeśli opinja jest ujemna — do odmówienia kandydatowi prawa odbywania dalszej praktyki.

Okres trwania praktyki nie powinien trwać dłużej niż jeden rok. W usprawiedliwionych, wyjątkowych tylko wypadkach, może być przedłużony do lat dwu.

Zechce Kuratorjum wydać w tej sprawie dalsze, konieczne zarządzenia, mające na celu poinformować inspektoraty, dyrekcje seminarjów nauczycielskich oraz interesowanych.

Minister W. R. i O. P.: (—) *J. Jędrzejewicz.*

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 230 z dnia 2 maja 1933 r. (l. 7085/33) do dyrekcyj państwowych i prywatnych seminarjów nauczycielskich tudzież rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie) w sprawie praktyki dla kandydatów na nauczycieli w szkołach powszechnych.

Nawiązując do okólnika Pana Ministra W. R. i O. P. Nr. 28 z dnia 7 marca 1933 r. Nr. II. P. 680/33 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1933 r., poz. 38) zarządzam co następuje:

1) Praktykę dla kandydatów na nauczycieli w szkołach powszechnych będzie Kuratorjum organizowało tylko w takich szkołach powszechnych, w których z jednej strony skład grona nauczycielskiego, zwłaszcza kierownik szkoły, daje gwarancję, iż potrafi praktykę celowo zorganizować i nią skutecznie pokierować, a z drugiej organizacja samej pracy na to pozwoli.

2) Zasadniczo polegać ma praktyka na pełnieniu przez praktykanta w zakresie przydzielonego mu oddziału, czy przedmiotu nauki, tych wszystkich obowiązków, jakie po myśli pragmatyki służbowej wzgl. innych przepisów i zarządzeń ciążą na nauczycielach etatowych.

3) Bezpośrednie kierowanie praktyką winno spoczywać w zasadzie w ręku kierownika szkoły.

Kuratorjum będzie jednak w pewnych wypadkach na wniosek inspektora szkolnego powierzać ten obowiązek jednemu z nauczycieli szkoły.

4) Tygodniowa ilość godzin lekcyjnych, przeznaczonych na praktykę, zależy od organizacji pracy w szkole, w każdym razie atoli nie może być niższa niż 14, a wyższa niż 30.

5) Przydział godzin praktyki oraz innych zajęć praktykanta w szkole i poza szkołą projektuje kierownik szkoły a zatwierdza inspektor szkolny.

Życzenia praktykanta w tym względzie, a zwłaszcza, gdy chodzi o przydział ilości godzin, winny być możliwie uwzględniane.

Zasada winno być, by prakykanta nadmiernie obowiązkami nie przeciążać.

6) Podanie o zezwolenie na bezpłatną praktykę w szkole powszechnej, adresowane do Kuratorjum, kieruje kandydat do inspektora szkolnego tego powiatu, w którym pragnie praktykę odbywać.

W podaniu winien wymienić szkołę powszechną i miejscowość, wybraną do odbycia praktyki, oraz podać wyraźnie podstawę swego utrzymania w danej miejscowości.

Do podania należy dołączyć w oryginale: a) dyplom na nauczyciela szkół powszechnych, b) metrykę urodzenia, c) świadectwo obywatelstwa polskiego, d) zaświadczenie lekarza urzędowego o fizycznej przydatności do zawodu, e) szczegółowy i własnoręcznie napisany przebieg dotychczasowego życia, f) deklarację rodziców wzgl. innych osób fizycznych, czy prawnych, iż zabezpieczą praktykantowi utrzymanie na czas trwania praktyki.

7) Kandydat, który wniósł już uprzednio do Kuratorjum O. S. Lw. prośbę o nadanie posady nauczycielskiej, winien to w swem podaniu o praktykę zaznaczyć i wymienić te dokumenty, które do podania o posadę dołączył.

W podaniu o praktykę winny się w takim razie znaleźć tylko dokumenty brakujące.

Kuratorjum zwraca jednak uwagę, iż ważność zaświadczenia o fizycznej przydatności do zawodu wygasa po upływie sześciu miesięcy od daty jego wystawienia.

O ile prośba o posadę nauczycielską została już skierowana przez Kuratorjum do jednej z rad szkolnych powiatowych, winien kandydat, ubiegający się o praktykę, wymienić w podaniu tę radę szkolną powiatową, oraz podać numer zawiadomienia, jakie w tej sprawie z Kuratorjum otrzymał.

8) Kandydaci, którzy kończą w danym roku kalendarzowym jeden z zakładów kształcenia nauczycieli, winni kierować podanie o praktykę do inspektora szkolnego przez dyrekcję tego zakładu. Dyrekcja umieści w tym wypadku na podaniu swą opinję o przydatności kandydata do zawodu, podając szczegółową jego charakterystykę.

9) Termin składania podań w radzie szkolnej powiatowej upływa zasadniczo z dniem 30 kwietnia każdego roku, zaś dla kandydatów, którzy złożą egzamin dojrzałości po tym terminie, po upływie dwu tygodni od daty złożenia egzaminu.

W bieżącym roku szkolnym wyjątkowo przesuwa się termin zasadniczy do końca maja b. r.

10) Po otrzymaniu podania bada inspektor szkolny dane zawarte w podaniu i przedkłada prośbę Kuratorjum najpóźniej w terminie przewidzianym dla składania projektu organizacji nowego roku szkolnego (w bieżącym roku wyjątkowo do 10 czerwca) względnie najpóźniej w 14 dni po złożeniu podania.

Podania należy przedkładać Kuratorjum w miarę możności sprawozdaniem zbiorowem, kierując je wprost do Wydziału Szkolnictwa Powszechnego.

11) We wniosku, który ma być wystarczająco uzasadniony, winien inspektor szkolny podać projekt wykorzystania praktykanta w danej szkole oraz stwierdzić, że kierownik szkoły względnie wyznaczony nauczyciel (punkt 3, ustęp 2) daje gwarancję skutecznego pokierowania praktyką. Wniosek negatywny winien być również należycie uzasadniony.

12) Zezwolenia na zorganizowanie praktyki udziela Kuratorjum.

13) Inspektor szkolny po otrzymaniu zezwolenia zawiadamia o tem: a) kandydata pismem według poniższego wzoru, b) kierownictwo dotyczącej szkoły, wydając równocześnie potrzebne zarządzenia, dotyczące tak zorganizowania praktyki jak i dalszego nią kierowania, c) wpisuje praktykanta do wykazu według wzoru niżej podanego.

14) Czujną ale i jak najżyczliwszą opieką winien otoczyć praktykanta w pierwszym rzędzie kierownik szkoły, udzielając mu wskazówek i rad oraz roztaczając nad jego pracą stały nadzór według planu zgóry przemyślanego i ułożonego.

Spostrzeżeniami w tym względzie winien się kierownik dzielić z inspektorem szkolnym możliwie najczęściej, pisemnie przynajmniej raz na okres klasyfikacyjny.

15) Niemniej troskliwie winien zaopiekować się praktyką inspektor szkolny. Obowiązkiem jego jest przedewszystkiem nastawić do praktyki odpowiednio kierownika i grono nauczycielskie danej szkoły, a potem częściej niż zwykle wglądać w pracę tej szkoły.

16) Najpóźniej do 15 maja każdego roku winien inspektor szkolny wpisać do wykazu praktykantów opinję o pracy praktykanta i o jego przydatności do zawodu.

Odpis tej opinji przesyła inspektor szkolny równocześnie Kuratorjum dołączając wniosek w sprawie dalszego wykorzystania praktykanta.

17) Pozwolenie na odbywanie praktyki może być w każdym czasie cofnięte. Prawo cofnięcia przysługuje Kuratorjum.

W razie potrzeby może zawiesić praktykanta w praktyce inspektor szkolny, donosząc o tem równocześnie Kuratorjum i prosząc o cofnięcie zezwolenia na praktykę.

W wypadkach, grożących dobru służby, może zawiesić praktykanta w pracy również kierownik szkoły, winien atoli, możliwie jeszcze tego samego dnia, zawiadomić o tem inspektora szkolnego, który może zarządzenie kierownika zatwierdzić lub zmienić.

18) Obsada wolnych i zwalniających się etatów i kontraktów w szkołach powszechnych wymaga od chwili wydania niniejszego zarządzenia w każdym wypadku uprzedniego zezwolenia Kuratorjum.

Wnioski w tej sprawie należy kierować wprost do Wydziału Szkolnictwa Powszechnego.

19) Pierwszeństwo przy mianowaniu nowych nauczycieli należy w przyszłości zostawiać bezwzględnie kandydatom, którzy odbędą praktykę z wynikiem pomyślnym.

O ile Rada Szkolna Pow. kandydatów z ukończoną praktyką na liście nei posiada, winna zwrócić się wpierw do Biura Personalnego Kuratorjum z prośbą o nadesłanie podań takich kandydatów.

20) Z dniem dzisiejszym tracą swą moc obowiązującą wszystkie zarządzenia Kuratorjum, dotyczące mianowania nowych nauczycieli dla szkół powszechnych, sprzeczne z zastrzeżeniami zawartemi w pp. 18 i 19.

Kurator O. S. Lw.: (—) *J. Gadomski.* wr.

Wzór Nr. 1

Rada Szkolna Powiatowa w . . . .

Dnia . . . .

Nr. . . . .

W sprawie praktyki w szkołach powszechnych.

Do Pana (i) . . . .
kandydata zawodu nauczycielskiego

w . . . .

Rozporządzeniem z dnia . . . . 193 . . . Nr. I. . . . . ./3 . . zezwoliło Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego na zatrudnienie Pana (i) w charakterze bezpłatnego praktykanta po myśli okólnika Nr. 28 Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 7 marca 1933 r. Nr. II. P. 680/33 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1933 r., poz. 38) w publicznej . . . . kl. szkole powszechnej męskiej żeńskiej koedukacyjnej im. . . . . w . . . . od dnia . . . . 193 . .

Zechce Pan (i) tedy zgłosić się bezzwłocznie u kierownika wspomnianej wyżej szkoły, gdzie otrzyma Pan (i) szczegółowe informacje dotyczące nowych obowiązków Pana (i).

Równocześnie ozajmiam, że odbywanie praktyki nie daje Panu (i) aktualnie żadnych specjalnych praw prócz tych, jakie wymieniają ustępy 4 i 5 wspomnianego wyżej okólnika Ministra W. R. i O. P.

. . . .

Inspektor Szkolny.

Wzór Nr. 2.

L. p.	Nazwisko i imię:		
Dzień, rok i miejsce (powiat) urodzenia:		Wyznanie:	
Gdzie i kiedy uzyskał kwalifikacje do szkół powszechnych?			
Zakład naukowy:		Rok:	
Numer rozporządzenia Kuratorjum O. S. Lw. zezwalającego na praktykę:			
Nazwa szkoły, w której kandydat odbywa praktykę i daty jej trwania:			
Rodzaj praktyki i nazwisko kierownika praktyki:			
Data rozpoczęcia praktyki:			
Spostrzeżenia o pracy i opinje o przydatności kandydata do zawodu:			
Dalsze losy kandydata:			

5.

Budżety gminne na cele szkolnictwa powszechnego.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr 25 z dnia 7-go marca 1933 r. (II. P-667/33). (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 36).

W trudnych warunkach, w jakich znajduje się obecnie szkolnictwo powszechne, niezmiernie ważną jest rzeczą, aby praca w publicznych szkołach powszechnych nie doznawała przeszkód wskutek niedostatecznego lub opóźnionego zaopatrywania szkół w środki niezbędne na potrzeby rzeczowe, a w szczególności na odpowiednie pomieszczenia oraz opał i światło.

Trudności finansowe gmin, niestety, często niekorzystnie odbijają się na ciągłości tej pracy i dlatego Ministerstwo W. R. i O. P. zwróciło się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o wydanie odpowiednich zarządzeń władzom nadzorczym nad gminami, aby przy zatwierdzaniu i nadzorowaniu wykonania budżetów gminnych zwracały baczną uwagę na dostateczne i terminowe zaopatrzenie szkół w potrzeby niezbędne dla ich normalnej pracy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przyrzekło swoje poparcie dla tej sprawy i w związku z tem polecam pp. Kuratorom troskliwe zajęcie się sprawą dostatecznego zaopatrzenia szkół przez gminy zobowiązane do ich utrzymania i jednocześnie, dla uniknięcia zbędnych tarć pomiędzy organami administracji szkolnej i ogólnej, zwracam uwagę na konieczność przestrzegania w pracy następujących zasad budżetowych postępowania:

1) Rada szkolna miejscowa, względnie dozór szkolny, może preliminować w budżecie szkolnym gminy terytorjalnej wydatki, do ponoszenia których gmina nie jest ustawowo zobowiązana tylko o tyle, o ile na preliminowanie tego rodzaju wydatków gmina terytorjalna się zgadza (vide wyrok N. T. A. z dnia 2-go października 1931 r. L. rej. 359/29);

2) Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 17-go lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143) w brzmieniu ustawy z dnia 25-go listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 126, poz. 898) budżet szkolny gminy terytorjalnej projektuje dozór szkolny, względnie rada szkolna miejscowa, koryguje zaś rada szkolna powiatowa; budżet ten stanowi część składową budżetu gminy terytorjalnej, uchwalanego przez gminę terytorjalną i zatwierdzanego przez władzę nadzorczą powiatową, względnie wojewódzką, której przysługuje uprawnienie wprowadzania do budżetu gminnego zmian podyktowanych względami zarówno legalności, jak i celowości (o ile zmiany te nie stają w sprzeczności z ustawowemi obowiązkami gmin); uprawnienie to rozciąga się bez wyjątku na wszystkie wydatki budżetowe, a zatem i na wydatki na publiczne szkolnictwo powszechne (vide wyrok N. T. A. z dnia 28-go lutego 1929 r. L. rej. 4243/26);

3) Ze względu na ciężką sytuację finansową samorządu gminnego — normy, które, zgodnie z art. 12 ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych, określają rady szkolne powiatowe, nie powinny przekraczać norm, przyjętych w budżecie państwowym.

Zechcą pp. Kuratorowie wydać w tej sprawie odpowiednie polecenia inspektorom szkolnym.

Minister W. R. i O. P.: (—) *J. Jędrzejewicz.* wr.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 190 z dnia 14-go kwietnia 1933 r. (I.-6715/33.

Podając do wiadomości powyższy okólnik Pana Ministra W. R. i O. P., polecam Radom Szkolnym Powiatowym (Miejskiej we Lwowie) ściśle zastosować się do jego postanowień a w szczególności:

1) Poddać rewizji normy, według których gminy zgodnie z art. 12 ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych mają zaopatrywać szkoły w opał, oświetlenie i materjały piśmienne oraz zapewnić szkołom usługę i utrzymanie czystości. Przyczem nadmienia się, że przy uchwalaniu norm odnośnie do opału należy stosować normy opałowe, ustalone uchwałą Rady Ministrów z dnia 9-go kwietnia 1929 r. Nr. 3179 (okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 15 czerwca 1932 r. Nr. I. R. 6593) [1].

2) Umożliwić gminom zgodnie z § 21, rozporządzenia z dnia 5-go marca 1923 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z r. 1924, str. 158), aby zamiast funduszów na utrzymanie szkoły mogły dostarczyć odpowiednich świadczeń w naturze we wszystkich tych wypadkach, w których świadczenia te będą czynić zadość potrzebom szkoły, zaś gminie mogą ułatwić wykonanie włożonych na nią zobowiązań.

3) Zwrócić baczną uwagę przy kontrolowaniu zamknięć rachunkowych funduszów szkolnych, na celowość dokonywanych przez rady szkolne miejscowe wydatków. Ostateczny termin, do którego rady szkolne miejscowe zobowiązane są przedłożyć zamknięcia rachunkowe za poprzedni rok budżetowy, ustalam na dzień 15-go czerwca. Termin zaś, do którego winny rady szkolne powiatowe dokonać sprawdzenia rachunków i zatwierdzenia powyższych zamknięć oraz złożyć Kuratorjum sprawozdanie, ustalam na dzień 1-go września. Sprawozdanie do Kuratorjum obok sprawozdania rzeczowego winno zawierać sumaryczne zestawienie sum preliminowanych i wydatkowanych na utrzymanie publicznych szkół powszechnych w powiecie według poniżej podanego na str. 153 wzoru.
Jednocześnie zawiadamiam, że z chwilą ukazania się niniejszego zarządzenia traci moc obowiązującą okólnik Kuratorjum z dnia 16-go lipca 1929 r.
nia traci moc obowiązującą okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 16-go lipca 1929 r. Nr. I. 12523/29 [2].

Kurator O. S. Lw.: (—) *J. Gadomski.*

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 4-go marca 1933 r. Nr. I.-4545/33.

Celem uregulowania i ujednostajnienia toku postępowania przy preliminowaniu i wydatkowaniu kredytów na wydatki, połączone z utrzymaniem publicznych szkół powszechnych, wyjaśniam co następuje:

W myśl postanowień art. 10 ustawy z dnia 17-go lutego 1922 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143) w brzmieniu nadanem jej ustawą z dnia 25-go listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 126, poz. 898 [3]) koszty zakładania i utrzymania publicznych szkół powszechnych są pokrywane: a) przez Skarb Państwa, b) przez gminę, c) drogą dobrowolnych świadczeń innych związków komunalnych d) z fundacji, zapisów i darowizn.

---

[1]) Patrz str. 151.

[2]) W Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. nieogłoszony.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 13.

W myśl art. 11 Skarb Państwa ponosi wszelkie wydatki na pomoce naukowe, materjały do nauki, bibljoteki i druki szkolne, gmina zaś na wszystkie inne potrzeby rzeczowe szkół, a w szczególności na 1) pomieszczenia dla szkół (w myśl ustawy o budowie publicznych szkół powszechnych) oraz 2) ich konserwacje, 3) na wewnętrze urządzenie szkół, 4) ubezpieczenie budynku szkolnego, wewnętrznego urządzenia szkoły oraz pomocy naukowych i bibljoteki, 5) oświetlenie, 6) opał, 7) na materjały piśmienne, 8) utrzymanie służby, 9) porządku i czystości.

Ponadto w myśl postanowień art. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 662), zmieniających postanowienia wyżej powołanego art. 11,[1]) obowiązane są gminy dostarczać bezpłatnie mieszkań nauczycielom publicznych szkół powszechnych.

Preliminowanie kredytów na powyższe potrzeby winno się odbywać jak następuje:

W myśl art. 12 cytowanej ustawy oraz §§ 15 i 16 rozporządzenia wykonawczego do powyższej ustawy z dnia 30-go maja 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 574[2]) winna rada szkolna powiatowa przy każdej zmianie w szkole t. zn. przy organizacji nowych szkół lub podwyższeniu względnie zniżeniu stopnia organizacyjnego istniejących szkół, określić uchwałą normy, podług których gminy mają zaopatrywać szkoły w opał, oświetlenie i materjały piśmienne oraz zapewnić szkołom usługę i utrzymanie czystości.

Od powyższego orzeczenia rady szkolnej powiatowej, określającego normy, przysługuje interesowanej gminie prawo wniesienia odwołania do kuratorjum okręgu szkolnego z zachowaniem odnośnych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22-go marca 1928 roku o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341[3]).

Decyzja kuratora okr. szkol. w tych sprawach jest ostateczna. Dopiero na podstawie art. 13 ustawy, oraz § 18 wyżej powołanego rozporządzenia, zmienionego § 1 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 6-go czerwca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 570[4]), przystępują organy samorządu szkolnego w gminach wiejskich a miejskich rady szkolne miejscowe — do ułożenia projektu budżetu szkolnego (na podstawie już ustalonych przez radę szkolną powiatową norm) i przesyłają go radzie szkolnej powiatowej w terminie do 15-go września każdego roku.

Rady szkolne powiatowe po przeprowadzeniu w razie potrzeby koniecznych zmian i zatwierdzeniu projektu budżetu bez klauzuli odwoławczej przesyłają go w terminie do 1-go listopada każdego roku zarządowi gminy, celem uchwalenia pokrycia przez radę gminną.

Na podstawie tak ustalonego projektu budżetu gmina winna w swym budżecie (a to w dziale VI wydatków) przewidzieć poszczególne kredyty na wydatki objęte budżetem szkolnym, w tym porządku, w jakim je ustawa wylicza, przyczem wysokość kredytów na wydatki, do których ponoszenia gmina jest z mocy ustawy obowiązaną, winna zasadniczo odpowiadać wysokości zaprojektowanej przez władze szkolne.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1930 r., str. 616.

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1924 r., str. 158.

[3]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1929 r., str. 3.

[4]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r., str. 558.

O ile gmina nie uchwali budżetu szkolnego według projektu rady szkolnej powiatowej, wówczas przesyła rada szkolna powiatowa zatwierdzony przez siebie projekt budżetu bezpośredniej władzy nadzorczej nad gminą (wydział powiatowy, województwo do miast objętych ustawą z r. 1889), celem przymusowego wstawienia do budżetu gminy.

W razie, gdy bezpośrednia władza nadzorcza nad gminą, uznając słuszne stanowisko gminy, nie uczyni zadość żądaniom rady szkolnej powiatowej, odpowiednie zarządzenie na skutek zażalenia rady szkolnej powiatowej wydaje bezpośrednio wyższa władza nadzorcza, w stosunku do odnośnych gmin, t. j. województwo, względnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, po uprzedniem porozumieniu się z odpowiednim organem państwowej władzy szkolnej (Kuratorjum, Ministerstwo W. R. i O. P.).

O ile władza nadzorcza (wydział powiatowy, województwo) przy badaniu budżetu gminy, a w szczególności wydatków na szkolnictwo, jako części tego budżetu, zmniejszy sumę preliminowanych wydatków, mimo, iż gmina uchwaliła projekt budżetu bez zmiany, powinna przed wydaniem decyzji zasięgnąć opinji rady szkolnej powiatowej względnie kuratorjum. W razie zaś nieuwzględnienia przez władzę nadzorczą (wydział powiatowy, województwo) powyższej opinji, może rada szkolna powiatowa względnie kuratorjum wnieść zażalenie do bezpośrednio wyższej władzy nadzorczej, t. j. województwa względnie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które to zażalenie załatwi w trybie wyżej wskazanym.

Ewentualne zaś zażalenie wydziałów powiatowych na postępowania rady szkolnej powiatowej mogą być wnoszone do państwowych władz szkolnych II-giej instancji, t. j. kuratorjum, które zażalenia te rozstrzygną w porozumieniu z wojewodą.

W związku z powyższemi wskazówkami zwracam uwagę na postanowienia §§ 23 i 24 rozporządzenia już powołanego t. j. terminowego dostarczenia kredytów przez gminy radom szkolnym miejscowym na potrzeby związane z utrzymaniem publicznych szkół powszechnych.

Kurator Okręgu Szkolnego: (—) *J. Gadomski.*

6.

Normy opałowe.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 99 z dnia 15 czerwca 1932 r. (I. R. 6593/32).

Nr. O. 1040/32. W związku z rozpoczynającym się okresem nabywania opału na sezon zimowy, Ministerstwo przypomina, że obecnie obowiązują normy opałowe, ustalone w instrukcji, dołączonej do zarządzenia z dnia 16 kwietnia 1929 r. Nr. I R. 4153/29 w sprawie ułożenia preliminarza budżetowego na okres 1930/31.

Przesyłając ponownie wspomnianą instrukcję wraz z dopiskiem okólnika Prezydjum Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 1929 r. Nr. 10 (3179), Ministerstwo podkreśla, że niezależnie od dopuszczalnej maksymalnej normy zużycia opału, władze i urzędy obowiązane są, ze względu na obecną sytuację, stosować w gospodarce opałowej jak najdalej posuniętą oszczędność.

Uchwała Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 1929 r. Nr. 3179 (okólnik Nr. 10) w sprawie norm opałowych.

Prezydjum Rady Ministrów zawiadamia, że Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 16 marca b. r. powzięła następującą uchwałę, ustalającą normy opałowe:

„W miejsce dotychczasowych obowiązujących budżetowych norm opałowych ustala się wysokość zapotrzebowania opału dla budynków wszelkich działów administracji państwowej, z wyjątkiem budynków strategicznych, kolejowych, pocztowych i górniczych, według zasad wyszczególnionych w załączonej instrukcji, opracowanej przez Ministerstwo Robót Publicznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Ministerstwem Rolnictwa.

Normy opałowe wchodzą w życie począwszy od sezonu zimowego 1929/30".

Równocześnie Rada Ministrów, wydzielając z pod działania wymienionej instrukcji budynki administrowane przez władze wojskowe, kolejowe, pocztowe i górnicze, postanowiła, że Minister Robót Publicznych ma się porozumieć z Ministrami Komunikacji i Poczt i Telegrafów co do zasad, na jakich możnaby zastosować normy opałowe również do budynków kolejowych i pocztowych.

Przy niniejszem załącza się odpis instrukcji.

Szef Biura Prezesa Rady Ministrów: *Rodich Laskowski.*

Instrukcja w sprawie norm opałowych.

Zapotrzebowanie opału dla budynków stałych, drewnianych i murowanych wszelkich działów administracji państwowej, z wyjątkiem budynków administrowanych przez władze wojskowe, kolejowe, pocztowe i górnicze, należy obliczyć według następujących zasad:

A. Terytorjum Państwa dzieli się na następujące strefy opałowe:

Strefa I. Województwa warszawskie, białostockie, lubelskie, kieleckie, łódzkie, pomorskie, poznańskie, śląskie, krakowskie bez 8 powiatów podkarpackich, lwowskie bez 3 powiatów, stanisławowskie bez 8 powiatów.

Strefa II. Województwa wileńskie, nowogródzkie, poleskie, wołyńskie, tarnopolskie.

Strefa III. Podkarpackie powiaty województwa krakowskiego: Żywiec, Maków, Nowy Targ, Limanowa, Nowy Sącz, Grybów, Gorlice, Jasło; lwowskiego: Krosno, Sanok, Lesko i stanisławowskiego: Turka, Skole, Dolina, Kałusz, Bohorodczany, Nadwórna, Peczeniżyn, Kosów.

B. Ilości niezbędnego opału określa się na podstawie kubatury pomieszczeń ogrzewanych, obliczonych w świetle (t. j. nie licząc objętości murów, stropów oraz ubikacyj ubocznych, nieposiadających źródeł ciepła), przyjmując za normę potrzebnej ilości węgla kamiennego o średniej teoretycznej wartości opałowej 6.000 cal/klg., łącznie z konieczną ilością drzewa na podpałkę, na 1 m^3 pomieszczenia ogrzewanego na cały okres opałowy dla lokali w domach wielopiętrowych między piętrami ogrzewanemi.

Tabela.

	ogrzewanie centralne	ogrzewanie piecami
Strefa I	8,5 kg węgla kam.	10,8 kg węgla kam.
Strefa II	10 „ „ „	12,4 „ „ „
Strefa III	10,3 „ „ „	12,9 „ „ „

Wzór do okólnika nr. 190, p. 3, na str. 149.

ZESTAWIENIE

sum preliminowanych na utrzymanie publicznych szkół powszechnych w roku budżetowym 193 __/3 __

w powiecie ______________________

Nr. kol. szkoły	Nazwa szkoły	Nazwa gmin(y) utrzymującej(ych) szkołę	Wysokość zatwierdz. budżetu szkolnego przez władze nadzorcze nad gminą	Pozostałość kasowa fund. szkol z poprzedn. roku	Kwota(y) którą gmina(y) rzeczywiście wpłaciła(y) na rachun. fund. szkoln.	Razme fundusz szkolny wynosił (pozycja (5+6)	Wysokość wszystkich wydatków na utrzymanie szkoły	Pozostałość kasowa funduszu szkol. na rok następny (poz. (7–8)	Niedobór kasowy funduszu szkolnego poz. 8–7	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

W budynkach wielopiętrowych dla lokali na parterze i dla lokali na kondygnacji najwyższej normy powyższe mnoży się przez 1,25.

Dla budynków parterowych oraz dla lokali suterenowych normy powyższe mnoży się przez 1,50.

Przy ogrzewaniu drzewem 1 m^3 drzewa miękkiego średniej jakości należy uważać za równoznacznik 150 kg węgla kamiennego, przy ogrzewaniu zaś drzewem twardem 200 kg węgla kamiennego. Przy ogrzewaniu koksem lub węglem górnośląskim, prócz pszczyńskiego, ilości opału obliczone dla węgla kamiennego należy zmniejszyć o 10%, przy ogrzewaniu zaś torfem za równoważnik 1 kg węgla kamiennego uważa się $2^1/_2$ kg torfu.

Władze centralne mogą zgóry ustalić dodatki do powyższych norm w wypadkach gdy praca urzędowa odbywa się w warunkach wyjątkowych, jak to stała praca ponad 12 godzin, oraz tam, gdzie stały ruch publiczności naraża lokale na znaczny ubytek ciepła. Dodatek taki winien być określony procentowo, odpowiednio do istniejących warunków pracy w urzędzie, nie może jednak przekraczać 50% normy zasadniczej. W innych wypadkach normy przewidziane niniejszą instrukcją w drodze wyjątku podlegać mogą zmianom (zmniejszeniu lub zwiększeniu), przyczem potrzeba odnośnych zmian musi być stwierdzona komisyjnie; wnioski tych komisyj podlegają zatwierdzeniu przez władze centralne zainteresowanych urzędów. Szczegółowe instrukcje dla komisji wydadzą właściwe Ministerstwa w porozumieniu z Ministerstwem Robót Publicznych.

7.

Odległości domów od budynku szkolnego.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 25 kwietnia 1933 r. Nr. I. 10724/33 do rad szkolnych powiatowych.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego podaje do wiadomości, że Izba Skarbowa I we Lwowie pismem z dnia 13 kwietnia 1933 r. Nr. II. 58098/6/33 oraz Izba Skarbowa II we Lwowie pismem z dnia 10 kwietnia 1933 r. Nr. II. 24927/6/33 wydała polecenie urzędom katastralnym, by na prośby rad szkolnych powiatowych wydawały bezpłatnie zaświadczenia odnośnie do odległości najdalszych i najbliższych domów mieszkalnych od budynku szkolnego.

Kurator Okręgu Szkolnego: (—) *J. Gadomski.*

8.

Organizacja roku szkolnego 1933/34 w szkołach średnich ogólnokształcących i zakładach kształcenia nauczycieli.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 40 z dnia 30 marca 1933 r. (II. S. 3069/33).

Nr. II. 9481/33. Ministerstwo oznajmia, że z końcem roku szkolnego 1932/33 zostają zniesione drugie klasy państwowych gimnazjów i progimnazjów, drugie kursy państwowych seminarjów nauczycielskich i drugie klasy publicznych szkół wydziałowych, zaś od początku roku szk. 1933/34 zostaje przekształcona klasa III państwowych gimnazjów i progimnazjów na klasę I-szą czteroletniego gimnazjum według nowego ustroju

Sprawy te będą przedmiotem specjalnego rozporządzenia Ministra W. R. i O. P

Ze względu na zbliżający się koniec roku szkolnego Ministerstwo, nie czekając na ogłoszenie wspomnianego rozporządzenia w Dzienniku Ustaw, zarządza w tych sprawach, co następuje:

1) W wypadkach, gdy klasy I-sze gimnazjum według nowego ustroju z początkiem roku szkolnego 1933/34 nie będą mogły pomieścić młodzieży, napływającej w znacznej ilości po ukończeniu sześciu oddziałów szkoły powszechnej, mogą być otwierane oddziały równoległe tych klas, jak również oddziały równoległe klas IV-tych gimnazjum według dawnego ustroju, przeznaczone dla absolwentów 7-mioklasowej szkoły powszechnej.

2) Młodzież tegorocznej klasy drugiej gimnazjów i progimnazjów państwowych i tych prywatnych, które posiadają pełne prawa gimnazjów państwowych, przechodzi do klasy I-szej gimnazjów według nowego ustroju na zasadzie promocji uzyskanej do klasy III-ej gimnazjów (progimnazjów) według dawnego ustroju. Inna młodzież, wstępująca do klasy I-ej czteroletniego gimnazjum, będzie przyjmowana na podstawie egzaminu wstępnego, który się odbędzie przed ferjami letniemi (po 15 czerwca). Do egzaminu należy dopuścić wszystkich zgłaszających się kandydatów, którzy ukończyli co najmniej 12, a nie przekroczyli 16 lat. Wśród kandydatów do egzaminu należy rozróżnić dwie grupy: a) takich, którzy się wykażą świadectwem ukończenia sześciu oddziałów szkoły powszechnej, względnie świadectwem ukończenia klasy II-giej prywatnego gimnazjum o niepełnych prawach szkół państwowych i b) takich, którzy świadectw tych nie przedłożą.

Egzamin dla kandydatów z grupy a) ma na celu sprawdzenie ogólnego rozwoju umysłowego oraz przygotowania naukowego kandydata. Za podstawę orjentacji będzie służyć przedłożone świadectwo. O zakresie wymagań egzaminacyjnych stanowi program 6 oddziałów 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej, względnie I-ej i II-ej klasy gimnazjum (progimnazjum) według dawnego ustroju — zależnie od deklaracji kandydatów. Egzamin odbędzie się z języka polskiego, przyrody, oraz z arytmetyki z geometrją. Przy egzaminie z języka polskiego należy sprawdzać również przygotowanie kandydata z historji, przy przyrodzie z geografji.

Kandydaci, którzy ukończyli 6 oddziałów publicznych szkół powszechnych 3, 4 i 5-klasowych, zdają nadto egzamin uzupełniający z języka obcego nowożytnego.

Kandydaci z grupy b) zdają pełny egzamin ze wszystkich przedmiotów w zakresie programu 6-ciu oddziałów 7-klasowej publicznej szkoły powszechnej, względnie w zakresie programu klas I i II gimnazjum dawnego ustroju (zależnie od deklaracji kandydatów), z wyjątkiem rysunków, robót ręcznych, śpiewu i ćwiczeń cielesnych. Egzamin ten winien polegać na dokładnem zbadaniu, czy kandydat wykazuje odpowiedni rozwój ogólny, czy posiada taki zasób wiedzy i czy nabył niezbędnych sprawności, aby mógł skutecznie pobierać naukę w gimnazjum.

W poczet uczniów klasy I-ej gimnazjum mogą być przyjęci kandydaci, którzy złożyli egzamin pomyślnie. W wyjątkowych wypadkach wynik słabszy z jednego przedmiotu nie będzie stanowił przeszkody w przyjęciu, jeżeli kandydat wykaże wyraźne uzdolnienie i wyniki dobre w innych przedmiotach.

Jeżeli egzamin zdało więcej kandydatów, niż jest miejsc wolnych w klasie, pierwszeństwo przy wyborze należy oddać lepiej przygotowanym i bardziej zdolnym.

Kandydat, który zdał egzamin do klasy I-ej i nie został przyjęty do danego gimnazjum z powodu braku miejsca w czerwcu r. b., może być przyjęty najdalej do dnia 15 października 1933 r. bez ponownego składania egzaminu do klasy I-ej tego samego lub innego gimnazjum na podstawie zaświadczenia o złożeniu z pomyślnym wynikiem egzaminu wstępnego. W zaświadczeniu należy wymienić stopnie z poszczególnych przedmiotów egzaminu i w zakończeniu umieścić uwagę: „Zaświadczenie niniejsze nie jest równoznaczne ze świadectwem ukończenia szóstego oddziału publicznej szkoły powszechnej względnie drugiej klasy gimnazjum ośmioletniego".

Zaświadczenie takie obowiązana jest dyrekcja wydawać na życzenie kandydata.

Egzaminy wstępne do klasy IV gimnazjum według dawnego ustroju odbędą się na zasadach dotychczasowych.

3) W klasie I-ej czteroletniego gimnazjum obowiązywać będzie nowy program nauczania i odpowiednie do niego nowe podręczniki szkolne.

Zarówno program, jak i podręczniki będą ogłoszone osobnem rozporządzeniem.

Plan godzin w klasie I-ej wszystkich gimnazjów z polskim językiem nauczania prócz dotychczasowych gimnazjów klasycznych dawnego typu będzie w roku szkolnym 1933/34 następujący:

Przedmioty	Półrocze I	Półrocze II
Religja	2	2
Język polski	6	3
Język łaciński	0	5
Język obcy	6	4
Historja	3	3
Geografja	3	3
Przyroda	3	3
Matematyka	3	3
Zajęcia praktyczne	2	2
Ćwiczenia cielesne	2	2
Ogółem godzin	30	30

W gimnazjach klasycznych dawnego typu również od początku roku szkolnego 1933/34 klasa III-cia przekształci się na klasę I-szą według ustroju nowego. W szkołach tych obowiązywać będzie w klasie I-szej w roku szk. 1933/34 plan godzin jak wyżej z następującemi zmianami:

Język polski	5 godzin
Język łaciński	2 „
Język obcy nowożytny	5 „

w obydwu półroczach.

Wszystkie gimnazja z ruskim i białoruskim językiem nauczania z wyjątkiem gimnazjów klasycznych dawnego typu będą miały w klasie I-szej w roku szk. 1933/34 następujący plan godzin:

Przedmioty	Półrocze I	Półrocze II
Religja	2	2
Język polski	5	3
Język ruski (białoruski)	5	3
Język łaciński	0	5
Język obcy nowożytny	3	3
Historja	3	3
Geografja	3	3
Przyroda	3	2
Matematyka	3	3
Zajęcia praktyczne	2	2
Ćwiczenia cielesne	2	2
Ogółem godzin	31	31

Gimnazja klasyczne dawnego typu z ruskim względnie białoruskim językiem nauczania utrakwistyczne będą miały w roku szk. 1933/34 następujący plan godzin w klasie I-ej:

Religja	2
Język polski	4
Język ruski (białoruski)	4
Język łaciński	2
Język obcy nowożytny	3
Historja	3
Geografja	3
Przyroda	3
Matematyka	3
Zajęcia praktyczne	2
Ćwiczenia cielesne	2
Ogółem	31

w obydwu półroczach.

Plan godzin w klasie I-ej państwowego gimnazjum niemieckiego w Toruniu będzie analogiczny do planu godzin gimnazjów ruskich wogóle z następującemi zmianami:

	Półrocze I	Półrocze II
Język polski	6	3
Język niemiecki	4	3
Język francuski	3	3

Nadto we wszystkich gimnazjach prowadzone będą w klasie I-ej obowiązkowe popołudniowe gry i zabawy w ilości 2 godzin tygodniowo dla ucznia, a może być prowadzona po 3 godziny tygodniowo nadobowiązkowa nauka rysunku i śpiewu (muzyki).

4) W klasach I-ych czteroletniego gimnazjum, ewentualnie w otwieranych oddziałach równoległych tych klas, będzie w zasadzie obowiązywała wszędzie nauka języka łacińskiego. Klasy bez nauki języka łacińskiego mogą być tworzone tylko w tych miejscowościach, w których bę-

dzie istniała klasa I-sza nowego gimnazjum z łaciną, o ile zajdzie tego jakaś specjalna i uzasadniona potrzeba i o ile Ministerstwo wyrazi na to zgodę w każdym poszczególnym wypadku.

5) Zwalniające się wskutek likwidacji klas II-gich w gimnazjach względnie kursów II-ich w seminarjach lokale szkolne, o ile nie będą niezbędne dla tych zakładów, należy tam, gdzie zajdzie tego potrzeba, przeznaczyć na okres przejściowy na cele szkolnictwa powszechnego. Oddziałom szkoły powszechnej należy w tych wypadkach umożliwiać korzystanie również z pomocy naukowych i pracowni gimnazjum lub seminarjum.

6) W sprawach otwierania przy państwowych seminarjach nauczycielskich lub zamiast nich klas gimnazjalnych Ministerstwo zdecyduje w każdym poszczególnym wypadku na podstawie nadesłanych już przez kuratorjum wniosków.

7) W roku szkolnym 1933/34 mogą być otwierane za zewoleniem Ministerstwa nowe klasy szkół ćwiczeń przy państwowych seminarjach nauczycielskich przedewszystkiem w tych szkołach, w których w ubiegłym roku pozwolono otworzyć klasy V-te, oraz z tem zastrzeżeniem: że liczba uczniów w klasie musi dojść co najmniej do 40. W zasadzie w szkole ćwiczeń wogóle powinno być nie mniej, jak 40 uczniów w klasie. Jeżeli obecnie liczba uczniów w poszczególnych klasach nie dosięga tej wysokości, należy starać się doprowadzić do tej liczby, gdy się jednak okaże to niemożliwe, klas już istniejących zwijać z tego powodu nie należy.

8) Wolne miejsca w państwowych internatach seminarjalnych należy wszędzie tam, gdzie na to warunki pozwolą, udostępnić przedewszystkiem młodzieży, pochodzącej ze wsi, a uczęszczającej do gimnazjów państwowych. O przyjęciu do internatu decydować będzie dyrektor seminarjum, do którego należy wnieść podanie, zaopatrzone opinją dyrekcji gimnazjum. Opiekę wychowawczą i nadzór będzie spełniał dyrektor seminarjum w porozumieniu i przy pomocy dyrektorów gimnazjów, których uczniowie przyjęci zostali do internatu.

9) Całkowita likwidacja względnie komasacja państwowych seminarjów nauczycielskich z końcem roku szkolnego 1932/33 może nastąpić drogą specjalnego zarządzenia Ministerstwa w stosunku do każdego zakładu oddzielnie na wniosek kuratorjum.

10) Co do nadsyłania wniosków do Ministerstwa ustala się następujące terminy:

a) w sprawie całkowitej likwidacji względnie komasacji niektórych państwowych seminarjów nauczycielskich (ad punkt 9) do dnia 15-go kwietnia b. r.

b) w sprawach otwarcia klasy I. gimnazjum bez łaciny (ad punkt 4) oraz nowych klas szkół ćwiczeń przy seminarjach (ad punkt 7) — do dnia 1-go maja b. r.

c) do dnia 1-go maja b. r. — wnioski (według załączonego wzoru) w sprawie przyznania odpowiedniej liczby etatów dyrektorskich, nauczycielskich, godzin nadliczbowych i kontraktowych oraz etatów woźnych dla zakładów kształcenia nauczycieli i szkół średnich ogólnokształcących, w których uwzględnić należy także etaty sekretarzy, ale tylko istniejące w bieżącym roku szkolnym.

We wnioskach tych należy pomieścić wszystkie szkoły w porządku alfabetycznym według województw i miejscowości. Liczbę nauczycieli, ko-

niecznych dla każdej szkoły, należy ująć ogólnie, z tej zaś liczby w miejscu, przeznaczonem na uwagi, zaznaczyć liczbę nauczycieli, których Kuratorjum zamierza przydzielić do szkół prywatnych w charakterze a) kierowników tych szkół, b) nauczycieli.

Liczba etatów woźnych na rok szkolny 1933/34 w stosunku do bieżącego roku szkolnego zasadniczo nie będzie zmieniona, nie mniej jednak etaty woźnych we wniosku należy wykazać.

Ponieważ ilość godzin nadliczbowych i kontraktowych jest bardzo mała, należy je w związku z wykorzystaniem nauczycieli zwiniętych klas i kursów względnie całych szkół możliwie najwydatniej ograniczyć.

d) do dnia 1-go maja b. r. — wykaz tych zakładów naukowych prywatnych, które w roku szkolnym 1932/33 korzystały z etatów państwowych, z podaniem ilości etatów dla każdego zakładu.

W wykazie tym należy podać również i te zakłady prywatne, w których — zdaniem Kuratorjum — należałoby cofnąć lub przyznać etaty na rok 1933/34 i ile. Wnioski te winny być szczegółowo umotywowane.

II. Szkoły prywatne.

1. Prywatne szkoły średnie ogólnokształcące, które pragną uzyskać względnie utrzymać posiadane prawa szkół państwowych, nie mogą prowadzić od roku szkolnego 1933/34 klas I-szych gimnazjów według dawnego ustroju. Natomiast klasy II. według tegoż ustroju w roku tym istnieć mogą.

2. Właściciele gimnazjów prywatnych mogą w przyszłym roku szkolnym uruchomić oddziały wyższe (ewentualnie bez siódmego) szkoły powszechnej, lecz tylko w tym wypadku, jeżeli równocześnie uruchomią oddział pierwszy, a zatem zapoczątkują w ten sposób rozwojową szkołę powszechną. Szkoła ta powinna mieć osobne kierownictwo, któreby dawało rękojmię należytego zrozumienia organizacji pracy w szkole powszechnej i podlegać będzie nadzorowi inspektora szkolnego. Wogóle powstawaniu takich szkół nie należy czynić przeszkód, jeżeli właściciele spełniają warunki, przewidziane w ustawie z dnia 11-go marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 346).

3. Dzieci, uczęszczające do klasy II-ej gimnazjum prywatnego według dawnego ustroju, należy uważać w roku szkolnym 1933/34 za spełniające obowiązek szkolny.

4. Prywatne seminarja nauczycielskie, które w roku szkolnym 1933/34 zachowują kursy II-gie, winny się liczyć z tem, że kursy te nie uzyskają praw szkół państwowych.

5. Zakładom tym nie należy czynić przeszkód w otwieraniu przy nich czteroletnich gimnazjów rozwojowych, jeżeli właściciele spełniają warunki, przewidziane w przytoczonej ustawie o szkołach prywatnych.

6. Ministerstwo przypomina, że w myśl pkt. a) § 2 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 30-go maja 1932 r. w sprawie wykonania niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6-go marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych, uczniowie seminarjów prywatnych, którzy wstąpili na kurs pierwszy później, niż w roku szkolnym 1931/32, nie będą dopuszczeni do składania egzaminu dla eksternów.

III. W związku ze stopniową likwidacją seminarjów nauczycielskich zauważyć się daje zmniejszenie wysiłków gron nauczycielskich w kierunku utrzymania odpowiedniego poziomu szkół. Ministerstwo zwraca uwagę na konieczność intensywniejszej pracy na wyższych kursach seminarjalnych bez względu na to, ile tych kursów w danej szkole pozostało.

Ministerstwo poleca również tak w państwowych, jak i prywatnych seminarjach nauczycielskich wprowadzić młodzież seminarjalną na tle pracy w szkołach ćwiczeń i przy nauczaniu przedmiotów pedagogicznych w zasady nowego ustroju i nowego programu szkół powszechnych.

Podsekretarz Stanu: (—) *Kazimierz Pieracki.*

9.

Administracja szkół rolniczych.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 21 z dnia 18-go lutego 1933 r. (I. Org-1122/1/33). (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 35).

Na podstawie art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21-go maja 1932 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Rolnictwa i Refomr Rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 480) Ministerstwo W. R. i O. P. przejęło z dniem 1-go lipca 1932 r. administrację wraz z gospodarką budżetową szkolnictwa rolniczego, objętą w okresie 1932/33 działem 4 rozdziałami 1, 2 i 3 w części XII budżetu Ministerstwa Rolnictwa.

Z dniem 1-go kwietnia b. r. t. j. od początku okresu budżetowego 1933/34, w którym wydatki szkolnictwa rolniczego przewidziane zostały w rozdziale 2 działu 5 części XIII preliminarza budżetowego, — Ministerstwo W. R. i O. P. będzie wykonywać administrację tego szkolnictwa za pośrednictwem kuratorjów okręgów szkolnych, w których czynności i zadania, związane z tą administracją sprawować będą w ramach obowiązujących w kuratorjach przepisów organizacyjnych (kompetencyjnych): w zakresie ogólnym oraz gospodarki budżetowej — wydziały ogólne względnie oddziały finansowe, w zakresie personalnym — biura personalne, w zakresie fachowo - merytorycznym — wydziały szkolnictwa zawodowego, w obrębie których sprawy szkół rolniczych należy zgrupować w referaty szkolnictwa rolniczego.

Szczegółowe zarządzenia wraz z wykazami szkół rolniczych[1]) znajdujących się na terytorjum poszczególnych kuratorjów, oraz przydziałem etatów będą osobno wydane.

Minister: (—) *J. Jędrzejewicz.*

---

[1]) Patrz str. 152.

Organizacja szkół.

Wykaz szkół rolniczych

(Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 28-go lutego 1933 r. Nr. I. R. 1640/33).

Niższe szkoły rolnicze.

Państwowe.

1. Państwowa Szkoła Mleczarska w Rzeszowie. 2. Państwowa Szkoła Rolnicza w Miłocinie (Rzeszów). 3. Państwowa Szkoła Rolnicza w Suchodole (Krosno). 4. Państwowa Szkoła Ogrodnicza w Wólce Katańskiej (Lwów). 5. Państwowa Szkoła Rolnicza w Gródku Jagiellońskim. 6. Państwowa Szkoła Rolnicza w Bereźnicy (Stryj). 7. Państwowa Szkoła Rolnicza w Horodence.

Samorządowe.

1. Męska w Mokrzyszowie (Tarnobrzeg). 2. Żeńska w Albigowej (Łańcut). 3. Żeńska w Olesku (Złoczów).

Prywatne subwencjonowane.

1. Żeńska w Korczynie (Krosno). 2. Żeńska w Przemyślu. 3. Żeńska w Pohorcach (Rudki). 4. Żeńska w Witkowie (Radziechów). 5. Żeńska w Rudzie Kochawińskiej (Żydaczów). 6. Żeńska w Miłowaniu (Tłumacz).

Średnie szkoły ogrodnicze.

1. Państwowa Szkoła Rolnicza Ogrodnictwa, Warzywnictwa i Pszczelarstwa w Zaleszczykach.

Konkursy.

Konkursy na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych.

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	Brody	Ponikowica	5-kl.	koeduk.	—	pol.-r.	3 ubik.	2 mg	Pierwszeństwo z w. k. n.
2	„	Czernica	3	„	—	„	—	2 mg	Konkurs 2-gi
3	„	Dubie	3 „	„	—	„	—	1/4 „	Konkurs 3-ci
4	„	Nakwasza	3 „	„	—	„	2	3 mg	Konkurs 2-gi
5	„	Hołubica	2 „	„	—	polski	2 „	3/4 „	
6	„	Koniuszków	2 „	„	—	pol.-r.	3 „	1 ha 52 a	
7	„	Palikrowy	2 „	„	—	polski	3 „	4 mg	
8	„	Popowce	2 „	„	—	pol.-r.	3 „	1 ha 15 a	
9	„	Ruda Brodzka	2 „	„	—	polski	3 „	2 mg	Konkurs 3-ci
1	Krosno	Miejsce Piastowe	2 „	„	—	„	3	—	
1	Lwów	Podbereźce	2 „	„	—	ruski	3 „	2 ha	
2	„	Gaje	5 „	„	—	„	3 „	0·12	
3	„	Rzęsna Ruska	2 „	„	—	pol.-r.	—	0·16	
4	„	Piaski	3 „	„	—	„	4 „	0·36 „	
1	Rohatyn	Chochoniów	2 „	„	—	„	—	68 a	Konkurs 2-gi
2	„	Dziczki	2 „	„	—	ruski	—	57·5 a	„
3	„	Junaszków	2 „	„	—	„	3 „	0·73 ha	Konkurs 2-gi
4	„	Podszumlańce	2 „	„	—	polski	3 „	1960 m²	Konkurs 2-gi
5	„	Rohatyn	7 „	żeńska	im. kr. Jadwigi	„	—	—	Konkurs 2-gi Pierwszeństwo z w. k. n.
6	„	Sarnki Górne	3 „	koed.	—	pol.-r.	3 „	98·9 a	Konkurs 2-gi

Podania o posady objęte powyższym konkursem, należy wnosić drogą służbową w terminie do końca lipca 1933 r.

Ogłoszenia.

Zbiórki publiczne.

W Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 162, ogłoszona została ustawa z dnia 15-go marca 1933 r. o zbiórkach publicznych.

W myśl art. 1 tej ustawy wszelkie publiczne zbieranie ofiar w gotówce lub w naturze na pewien zgóry określony cel wymaga uprzedniego pozwolenia władzy.

Pozwoleń udzielaja władze administracji ogólnej, o ile zaś zbiórka dotyczy celów oświatowych, pozwoleń udzielają te władze po porozumieniu się z władzą szkolną II. instancji.

Cytowana ustawa nie dotyczy między innemi zbiórek wśród młodzieży szkolnej w lokalach szkolnych, odbywajacych się na podstawie pozwolenia władz szkolnych (§ 13, p. e).

Kurs wychowawczy popołudniowy w Przemyślu.

W porozumieniu z Ministerstwem W. R. i O. P. zorganizowało Kuratorjum O. S. Lw. w czasie od 20-go stycznia do 25-go marca 1933 r. popołudniowy kurs wychowawczy w Przemyślu, w którym wzięli udział powołani nauczyciele wszystkich typów szkół m. Przemyśla.

Prelekcje objęły 50 godzin wykładowych i 8 godzin dyskusji, odbywały się zaś stale (z jednym wyjątkiem) w piątki i soboty od godz. 16. Wykłady i pokazay wychowawcze wywołały silne zainteresowanie wśród nauczycielstwa, co stwierdziła zarówno normalna frekwencja powołanych z urzędu osób i dobrowolny udział wielkiej liczby nauczycieli w wykładach, jak również przeprowadzona wśród uczestników pisemna ankieta na temat organizacji, programu i korzyści z wysłuchanych wykładów.

Pomoc lekarska.

L. O-10705/33. Ministerstwo Opieki Społecznej pismem z dnia 23-go marca 1933 r. L. Z. O. 30/a/37/2 podało do wiadomości, że z dniem 1-go kwietnia b. r. Szpital św. Mikołaja w Busku[1]) został skreślony z listy zakładów leczniczych, uprawnionych do przyjmowania na leczenie na koszt Skarbu Państwa funkcjonarjuszów państwowych i członków ich rodzin na podstawie § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22-go marca 1932 r. o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 254[2]).

Podział administracyjny na powiaty i gminy.

Kuratorjum O. S. Lw. zwraca uwagę na ogłoszony w Lwowskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 1-go kwietnia 1933 r. Nr. 6 i w Stanisławowskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 15-go kwietnia 1933 r. Nr. 5 podział administracyjny województwa lwowskiego względnie stanisławowskiego na powiaty i gminy według stanu z dnia 1-go kwietnia 1933 r.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1932 r., str. 419, rozp. wykonawcze Min. Spraw Wewn. do § 7 (poz. 30).

[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1932 r., str. 340.

Ze względu na dokonane przez Minist. Spraw Wewnętrznych przeniesienia, zmiany, zniesienia tak powiatów jakoteż gmin, ogłoszone zestawienie jest bardzo ważne dla orjentacji co do przynależności gmin do poszczególnych powiatów.

Województwo lwowskie.

Województwo lwowskie tworzy obecnie 27 powiatow: 1) Bóbrka (90 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 2) Brzozów (55 gmin wiejskich, 1 gmina miejska); 3) Dobromil (96 gmin wiejskich, 1 gmina miejska); 4) Drohobycz (73 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 5) Gródek Jagielloński (67 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); Jarosław (106 gmin wiejskich, 3 gminy miejskie); 7) Jaworów (67 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 8) Kolbuszowa (50 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 9) Krosno (111 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 10) Lesko (152 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 11) Lubaczów (64 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 12) Lwów miasto; 13, Lwów powiat (125 gmin wiejskich, 3 gminy miejskie); 14) Łańcut 57 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 15) Mościska (76 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 16) Nisko 57 gmin wiejskich, 3 gminy miejskie); 17) Przemyśl (125 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 18) Przeworsk (46 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 19) Rawa Ruska (71 gmin wiejskich, 3 gminy miejskie); 20) Rudki (69 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 21) Rzeszów (112 gmin wiejskich, 5 gmin miejskich); 22) Sambor 113 gmin wiejskich, 4 gminy miejskie); 23) Sanok (128 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 24) Sokal (102 gmin wiejskich, 2 gminy miejskie); 25) Tarnobrzeg (98 gmin wiejskich, 1 gmina miejska); 26) Turka (98 gmin wiejskich, 1 gmina miejska); 27) Żółkiew (68 gmin wiejskich, 4 gminy miejskie).

Województwo stanisławowskie.

Województwo stanisławawskie tworzy obecnie 12 powiatów: 1) Dolina (78 gmin wiejskich i 3 gminy miejskie); 2) Horodenka (48 gmin wiejskich i 1 gmina miejska); 3) Kałusz (65 gmin wiejskich i 1 gmina miejska); 4) Kołomyja (81 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie); 5) Kosów (42 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie); 6) Nadwórna (57 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie); 7) Rohatyn (97 gmin wiejskich i 3 gminy miejskie); 8) Śniatyn (37 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie); 9) Stanisławów (87 gmin wiejskich i 3 gminy miejskie); 10) Stryj (101 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie); 11) Tłumacz (62 gmin wiejskich i 3 gminy miejskie); 12) Żydaczów (70 gmin wiejskich i 4 gminy miejskie).

Gminy.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18-go marca 1933 roku (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 183) zniesiona została gmina wiejska Weinbergen w powiecie i województwie lwowskiem, a terytorjum jej włączone do miasta Winnik w tymże powiecie i województwie.

Książki, Czasopisma.

Teatr Ludowy.

Nr. O. P. 10889/33. Nakładem Instytutu Teatrów Ludowych w Warszawie wychodzi czasopismo „Teatr Ludowy". Jest to miesięcznik poświęcony zagadnieniom teatru ludowego w Polsce, zawierający cały szereg wskazówek natury organizacyjnej i porad fachowych, jakoteż materjałów z tej dziedziny. Czasopismo to winno stać się nieodłączną pomocą każdego pracownika oświatowego, prowadzącego pracę na terenie małomiasteczkowym, czy wiejskim. Zachęcić do tego powinna nietylko niesłychanie interesująca treść, ale i cena dostępna dla każdego.

Prenumerata roczna tego miesięcznika wynosi 5 zł. Dla ułatwienia prenumeraty Instytut Teatrów Ludowych w Warszawie wszedł w porozumienie z Zarządem Głównym T. S. L. Sekcji Wschodniej we Lwowie, ul. Czarnieckiego 1. I. p., który zajmuje się przyjmowaniem zgłoszeń na prenumeratę i wysyłką zamówionych egzemplarzy.

Kuratorjum zachęca ogół nauczycielstwa do korzystania z tego czasopisma, jako jedynego w tym rodzaju fachowego poradnika w dziedzinie teatru ludowego, tak popularnego dziś w pracach oświatowych, na terenie świetlic, a nawet szkół.

Polska czytanka dla V. oddziału szkół powszechnych.

Ministerstwo pismem z dnia 19-go kwietnia 1933 r. Nr. I. Pr. 3806/32 zatwierdziło książkę p. t.: Grotowska H. i Klingerowa Z. Polska czytanka dla V. oddziału szkół powszechnych. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów 1932 — do użytku szkolnego jako podręcznik dozwolony dla V. oddziału szkół powszechnych.

Poradnik.

Nr. O-10450/33. Kuratorjum przypomina ogłoszony w Dz. Urz. Minist. W. R. i O. P. Nr. 11 z roku 1929, poz. 157, komunikat dotyczący „Poradnika w sprawach nauczania i wychowania oraz administracji w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich".

W ostatnim czasie ukazały się numery 7 i 10 „Poradnika". Numer 7 poświęcony jest organizacji pracowni pomocom naukowym, oraz bibljografji w zakresie geografji. Numer 10 obejmuje wskazania w sprawie przeprowadzenia egzaminów dojrzałości w szkołach średnich ogólnokształcących.

Wskutek polecenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 11-go kwietnia 1933 Nr. II. S-3482/23 Kuratorjum zwraca uwagę, że dyrektorzy szkół winni dołożyć wszelkich starań, aby nauczyciele zapoznali się z treścią każdego numeru „Poradnika", w szczególności zaś z treścią numeru 10-go, która powinna się stać przedmiotem obrad, specjalnie w tym celu zwołanego posiedzenia rady pedagogicznej. Doszło bowiem do wiadomości Ministerstwa, że wielu nauczycieli nie zna dotąd poprzednich numerów „Poradnika".

Mapy wojskowe Instytutu Geograficznego.

Nr. O. 8460/33. Kuratorjum zwraca uwagę na ogłoszony w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. I/ex. 1933, poz. 24 komunikat w sprawie nabywania map Wojskowego Instytutu Geograficznego na warunkach ulgowych.

Mapy (arkusze wymiarów normalnych) w podziałce 1 : 100.000; 1 : 300.000, 1 : 25.000 mogą na warunkach ulgowych po 50 gr nabywać między innemi inspektoraty szkolne, państwowe szkoły średnie ogólnokształcące i zawodowe, oraz zakłady kształcenia naucz. na zapotrzebowania zgłoszone przez dyrekcje tych zakładów, publiczne szkoły powszechne zaś na zapotrzebowanie zgłoszone przez Kur. O. S. Lw.

Oddziały przysposobienia wojskowego, drużyny harcerskie, kluby i związki turystyczne, nabywają mapy za zapotrzebowaniem wystawionem przez Okręgowe Urzędy W. F. i P. W. (wzór zapotrzebowania jest ogłoszony w wymienionym wyżej numerze Dz. Urz. Min. W. R. i O. P.).

Przed przesłaniem zapotrzebowania należy się upewnić w skorowidzu map, czy żądane mapy zostały wydane. Skorowidze map przesyła na żądanie bezpłatnie, oraz sprzedaje mapy na warunkach ulgowych generalne przedstawicielstwo map i wydawnict kartograficznych Wojskowego Instytutu Geograficznego „Samopomoc Inwalidzka“ Warszawa, ul. Sienkiewicza L. 2, dokąd naelży kierować zapotrzebowania.

Książki do bibljotek.

Komunikat Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 19 (V).

C h r z a n o w s k i Ign. Romantyzm polski wobec Konstytucji 3-go maja. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa, Warszawa, 1925. Bibljoteczka Uniwersytetów ludowych i młodzieży szkolnej — dla młodzieży wyższych klas szkól średnich ogólnokształcących.

D a u d ę t Al. Przygody Tartarina w Alpach. Przełożył F. Mirandola. Warszawa, Bibljoteka Groszowa — dla starszej grupy dzieci lat 11—15.

G o e t h e J. W. Cierpienia młodego Wertera. W przekładzie z przedmową P. Choynowskiego. Bibljoteczka Uniwersytetu Ludowego, 222. Warszawa, Gebethner i Wolff — dla młodzieży od lat 15.

G r e y Z a n e. Karawany walczące. Powieść. Przełożył z angielskiego St Barszczewski. Warszawa, M. Arct, 1931 — dla młodzieży od lat 15.

K a d e n - B a n d r o w s k i Juljusz. Przymierze serc. Zamość, Z. Pomarański, 1930 — dla młodzieży od lat 15.

K r a s i ń s k i Z. Dzieła. Pod redakcją L. Piwińskiego. Z przedmową M. Kridla. Tomy I—VIII. Bibljoteka Arcydzieł Literatury. Warszawa, 1931 — do bibljotek szkolnych.

K r a s z e w s k i J. I. Dwie królowe (Bona i Elżbieta). Trzy części w jednym tomie. Warszawa, M. Arct, 1929 — dla młodzieży od lat 15.

M o l n a r Fr. Chłopcy z placu broni. Powieść z życia uczniów węgierskich. Przekład J. Mortkowiczowej. Wydanie czwarte. Warszawa, Tow. Wydawnicze, 1930 — dla dzieci lat 11—15.

O r k a n Wł. Warta. (Studja, Listy, Szkice). Lwów, Zakład Narod. im. Ossolińskich — dla młodzieży od lat 15.

P e t y n i a k - S a n e c k i K. Technika handlu światowego. System nauk o handlu międzynarodowym. Część ogólna. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa, 1925 — dla nauczycieli średnich szkół handlowych.

Powstanie Kościuszkowskie. Zbiór pieśni i poezyj, poprzedzony zarysem historji powstania. Zebrała i opracowała Al. Bełcikowska. Melodje dla chórów ułożył Fr. Rybicki. Wydawnictwo Wojskowego Instytutu Naukowo-Wydawniczego Warszawa, 1931 — do bibljotek uczniów szkół powszechnych.

Prus B. Przygoda Stasia. Bibljoteczka Uniw. Lud. i Młodz. Szkoln., 59. Warszawa, Gebethner i Wolff, 1930 — dla starszej grupy dzieci lat 11—15.

Rzymowski Wincenty. W walce i burzy. Tadeusz Hołówko na tle epoki. Nakładem autora. Warszawa, 1933 — polecona do bibljotek nauczycielskich szkół wszelkich typów.

Służba społeczna. Wypisy społeczne, zebrane i ułożone staraniem Krakowskiego Koła Stowarzyszenia „Służba Obywatelska". Wydawnictwo Wileńskiego Koła Stowarzyszenia „Służba Obywatelska". Wilno, 1929. Skład główny Księgarni W. Makowskiego — dla młodzieży powyżej lat 15.

Wąsowicz J. Jak powstaje geograficzna mapa szkolna. Bibljoteka geograficzno-dydaktyczna. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów—Warszawa, 1932 — dla starszej młodzieży.

Zorilla J. Don Juan Tenorio. Dramat fantastyczny w 7-miu aktach. Przekład wolny St. Miłaszewskiego. Warszawa, Gebethner i Wolff. 1925 — dla młodzieży od lat 15.

Żabiński Albin. Księgowość spółdzielcza. Część I. Zasady księgowości spółdzielczej i przepisy prawne. Wydawnictwa Spółdzielczego Instytutu Naukowego. Kraków, 1925 — dla nauczycieli średnich szkół handlowych.

Komunikat Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 43 (V).

Bogatyński Wł. Hetman Jan Tarnowski. Kraków. Gebethner i Wolff., 1931 — dla starszej młodzieży.

Boguszewska H. Świat po niewidomemu. Warszawa. Nakł. tygodnika „Kobieta Współczesna", 1932 — dla młodzieży od lat 15.

Cepnik H. Ignacy Mościcki, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. Zarys życia i działalności. Wyd. drugie. Warszawa, Instytut Propagandy Państwowo-Twórczej, 1932 — dla młodzieży od lat 15.

Daszyńska-Golińska Z. Zarys ustawodawstwa pracy. Dopełniony tematami do ćwiczeń przez H. Witkowską. Wydawnictwo „Naszej Księgarni", Warszawa, 1930 — do bibljotek średnich szkół zawodowych zarówno dla uczniów, jak i dla nauczycieli.

Dybczyński T. Góry Świętokrzyskie. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie, 1919 — do bibljotek szkolnych.

Ejsmond J. Mali myśliwi. Ilustrował M. Wisznicki. Zamość. Wyd. Z. Pomarańskiego, 1931 — dla dzieci lat 7—9.

Encyklopedja wojskowa. Wydawnictwo Towarzystwa Wiedzy wojskowej i wojskowego Instytutu naukowo-wydawniczego. Pod redakcją mjr. O. Laskowskiego w Warszawie — do bibljotek nauczycielskich.

Hoesick F. Tatry i Zakopane. Przeszłość i teraźniejszość. Wydawnictwo Księgarni Św. Wojciecha. Poznań — do bibljotek szkolnych.

Hofmann E. T. A. Panna Scudery. Opowiadanie z czasów Ludwika XIV. Kopalnie faluńskie. Opowieść górnicza. Przełożył St. Sierosławski. Złoczów. Księgarnia W. Zukerkandla — dla młodzieży od lat 15.

Hołówko T. Przez kraj czerwonego caratu. Warszawa, 1931. Dom Książki Polskiej — dla młodzieży od lat 15.

Jeleńska L. O Janku, który umiał chcieć. Dziecięctwo błogosławionego Jana Bosco. Ilustrowała M. Jaroszyńska. Poznań, Księgarnia św. Wojciecha — dla dzieci lat 9—11.

Lange A. Dywan wschodni. Wybór arcydzieł literatury egipskiej, asyro-babilońskiej, hebrajskiej, arabskiej, perskiej i indyjskiej. Warszawa. Tow. Wydawnicze, 1921 — dla młodzieży od lat 15.

Lazarusówna F. Na stogu siana. Bibljoteka Książek Różowych Nr. 120, Warszawa Nkł. Księgarni Wydawniczej „Polska Zjednoczona" — dla dzieci lat 9 — 11.

Mandukowa I. Rachunki pani domu. Wydawnictwo Związku pań domu. Warszawa, 1932 — do bibljotek szkół przysposobienia gospodarczego oraz kursów gospodarczych.

Miłaszewska W. Czarna Hańcza. Powieść. Księgarnia św. Wojciecha — dla młodzieży od lat 15.

Montgomery L. M. Dolina tęczy. Przeł. J. Zawisza-Krasucka, Warszawa, „Retor", 1932 — dla starszej grupy dzieci lat 11 — 15.

Montgomery L. M. Wymarzony dom Ani. Przeł. St. Fedyński. Warszawa. Wydawnictwo Arcydzieł Literatur Obcych „Retor" — dla starszej grupy dzieci lat 11 — 15.

Morcinek G. Wyrąbany chodnik. Powieść nagrodzona na śląskim konkursie literackim w roku 1931. Część I i II. Cieszyn. Nkł. Księg. „Dziedzictwa" — dla młodzieży od lat 15.

Mościcki H. Pod znakiem Orła i Pogoni. Szkice historyczne. Wydanie 2. Wydawnictwo Książnicy Polskiej, Lwów — Warszawa, 1923 — dla młodzieży powyżej lat 15.

Or-Ot. Ulubione baśnie. Cudowny łabędź. Czerwony kapturek. Jaś i Małgosia. Moje książeczki Nr. 1. Warszawa. M. Arct — dla dzieci do lat 9.

Or-Ot. Ulubione baśnie. Kopciuszek. Kot w butach. O czterech muzykantach. Moje książeczki Nr. 2. Warszawa. M. Arct — dla dzieci do lat 9.

Or-Ot. Ulubione baśnie. O rybaku i złotej rybce. O siedmiu krukach. Stoliczku nakryj się. Moje książeczki Nr. 3. Warszawa. M. Arct — dla dzieci do lat 9.

Or-Ot. Ulubione baśnie. Królewna Śnieżka. Śpiąca Królewna. Tomcio Paluch. Moje książeczki Nr. 4. Warszawa. M. Arct — dla dzieci do lat 9

Porter H. Pollyanna. Przeł. Wł. Juszkiewicz. Warszawa. „Retor", 1932 — dla dzieci lat 11 — 15.

Rambaud Al. Pierścień Cezara. Powieść uwieńczona przez Akademję Francuską. Przekł. St. Honesti. Poznań, Księg. św. Wojciecha — dla starszej grupy dzieci lat 11 — 15.

Rogowski J. Mazurzy pruscy. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów, 1926 — dla młodzieży powyżej lat 12.

Reymont Wł. Pisma. Wydanie zbiorowe zupełne ze wstępem A. Grzymały-Siedleckiego. Tom VIII. Na zagonie. nowele. Wyd. drugie. Warszawa. Gebethner i Wolff — dla młodzieży od lat 15.

Siebe J. Nowe opowiadania z Sianek Górnych. Tom I i II. Przetł. z niemieckiego S. Rawska. Bibljoteka Książek Błękitnych Nr. 127. Warszawa. Księg. Wydawnicza „Polska Zjednoczona" — dla dzieci lat 11 — 15.

Skarbek Fr. Mundur. Jaszczołt. Wyd. II. Bibljoteka Un. Lud. i Młodz. Szkolnej. Warszawa. Gebertlmer i Wolff, 1925 — dla starszej grupy dzieci lat 11 — 15.

Słowacki J. Dzieła. Pod redakcją M. Kridla i L. Piwińskiego. Z przedmową J. Lechonia. Bibljoteka arcydzieł literatury. Warszawa, 1930 — do bibljotek szkolnych.

Śliwiński Art. Tadeusz Kościuszko. Wydanie 2. Bibljoteczka historyczna. Wydawnictwo M. Arcta. Warszawa, 1922 — do bibljotek szkół powszechnych.

Tarnowski St. O „Panu Tadeuszu". Wydanie 2. Do druku przysposobił St. Pigoń. Wyd. Krakowskiej Spółki Wydawniczej. Kraków, 1923 — do bibljotek szkolnych.

Tretiak J. Historja wojny chocimskiej (1621). Wydawnictwo Krakowskiej Spółki Wydawniczej. Kraków, 1921 — dla młodzieży powyżej lat 15.

Truchim St. Koronacje polskich królów elekcyjnych. Poznań, 1931. Nakładem Księgarni I. Zamecznik — do bibljotek szkolnych.

Tyc F. Pamiętnik. Poznań, 1931. Skład Główny Dom Książki Polskiej w Warszawie — dla młodzieży od lat 15.

1863 r. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów, 1925 — dla młodzieży do lat 14.

Adres Redakcji i Administracji:

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie, ul. Karmelicka l. 4.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.